

ილორსი

E-mail: r.jalagania@mail.ru

№187 (246)

11-18 სექტემბერი 2012

სახალხო მოძრაობა „სამებროს“ ორბანო

30 თეთრი

გულდაწყვითი წალენჯიხელთა წერილი ქალბატონ სანდრა რულოვს..

გამარჯობათ, ქალბატონო სანდრა!
 ჭეშმარიტი გულწრფელობით მოგესალმებით, რადგან, თუ დღეს, მიხეილ სააკაშვილს რაიმე ამშვენებს მის პირად ყოფაში, ეს მხოლოდ თქვენ და თქვენი უდავოდ ნიჭიერი შვილები ხართ. სხვა დანარჩენზე ვერაფერს ვიტყვით, რადგან დღეისათვის სრულიად გაკორტრებულ სახელმწიფო მოღვაწე სააკაშვილს სხვა რამ პოლიტიკური თუ პირადი სამშენისი აშკარად აღარ აქვს შერჩენილი.

ასეა, ქალბატონო სანდრა, ავტორიტეტის მოპოვებას წლები სჭირდება, მისი გაფლანგვისათვის კი წუთებია საჭირო, მაგრამ წუთებს კი არა წლებს ითვლის სააკაშვილის მმართველობის ის მძიმე ეპოქა, რომელმაც ქართველ ხალხს იმედი წაართვა, სააკაშვილს კი ავტორიტეტი.

მაშინ, როცა თქვენი მეუღლე მხოლოდ პარლამენტარი იყო და თურმე დაუოკებლად მიიღებოდა საქართველოს პრეზიდენტის სავარძლისაკენ, ჩვენ მას უსამართლობასთან მებრძოლ დონ-კიხოტად მივიჩნევდით და დრამად ვიყავით დარწმუნებული, რომ მხოლოდ იგი შესძლებდა შევარდნაძის მძიმე მემკვიდრეობის დამარცხებას, თავისი უშრეტო ენერჯის, ახალგაზრდული შემართებისა და რამდენიმე უცხოური ენის ბრწყინვალედ ფლობის წყალობით.

ჩვენი აღტაცება და რწმენა მიხეილ სააკაშვილისადმი იმანაც განამტკიცა, რომ თქვენ, უცხო ქვეყნის შვილმა, პირმშენიერმა (ეს არ გახლავთ უადგილო კომპლიმენტი) პოლანდიელმა ქალბატონმა რამდენიმე დღეში შეისწავლეთ მეგრული ენა და წალენჯიხელებს გვიმღერეთ ტკბილი მეგრული „ოუ, ნანა“, რამაც, როგორც იტყვიან, წელში გატეხა ის ადამიანებიც კი, ვისაც მაინც ეკვიპის ჭია უდრდოდა გულს და დიდ იმედად არ ესახებოდა სააკაშვილის გაარეხილენტება. მაშინ ვინმეს რომ გაეხებოდა იმის თქმა, მხარს არ დაეჭურვებოდა სააკაშვილსო, ხალხი ალბათ ქვევით ნაქოლავდა (სამწუხაროდ, დღეს ყველაფერი პირიქითაა), რადგან თუ ვინმეს უჭირს ამ ქვეყანაზე, ყველაზე მეტად სწორედ იმ წალენჯიხელებს უჭირთ, რომლებიც წინ უძღოდნენ ედუარდ შევარდნაძის გასაძევებლად და მიხეილ სააკაშვილის გასაპრეზიდენტებლად თბილისისაკენ დაძრული ავტომანქანების გვებრუნებოდა კოლონას!

არავის ეჭვი არ ეპარება, რომ თქვენ მაშინ გულწრფელოდ უმღეროდით მეგრელებსა და სამეგრელოს, რადგან, ალბათ, გჯეროდათ, რომ თქვენი მეუღლე გაამართლებდა ქართველი ხალხის ნდობას, მაგრამ, სამწუხაროდ, ყველაფერი პირიქით მოხდა და თქვენი მაშინდელი კეთილი განზრახვა და ძალიანმეგა ხალხის მიერ ვასდებოდა როგორც უბედურების მომტანი პიარი მიხეილ სააკაშვილის სასარგებლოდ!

რა იზამ, არც თუ იშვიათია შემთხვევა, როცა ადამიანს მის მიერ ქმნილი კეთილი საქმე უბედურებად შეუტრიალდება ხოლმე. ქართული საზოგადოების ღირსეული ნაწილი დიდად აღაშფოთა ევროპარლამენტართა განცხადებამ იმის თაობაზე, რომ საქართველოში შეინიშნება „ლენინიზმის“ იდეოლოგიური თუ ადმინისტრაციული წიაღსვლები. უფრო მეტად კი ნაციონალების პრესსპიკერის ჩიორა თაქთაქიშვილის უტიფარმა განცხადებამ, აღგვაშფოთა იმის თაობაზე, რომ ევროპარლამენტართა აღნიშნული განცხადება არა სააკაშვილსა და ნაციონალებს, არამედ „ქართულ ოცნებასა“ და ბიძინა ივანიშვილს ეკუთვნისო.

ჩვენ კი მიგვანია, რომ ამ განცხადებამ ყველაზე მეტად თქვენ უნდა აღაშფოთოთ, რადგან თქვენი მეუღლის ლენინთან შედარება, მაშინაღორედ, თქვენს ნადეჟდა კრუპსკაიასთან შედარებას ნიშნავს, რისთვისაც ქართველ ერს თქვენ ნამდვილად არ ემეტებით...

ხოლო, თუ ლენინისეულ პერსონაჟთა გაღერვას ბოლომდე გავუდევრებთ, მაშინ გამოდის, რომ ჩიორა თაქთაქიშვილი ინესა არმანდი იქნება (აქვე მინდა გავიხსენო, თუ როგორ მიაკრეს პეტერბურგის ერთი შენობის კარებს სტუდენტებმა სახუმარო პოლიტიკური პლაკატი – „ამ შენობაში ვლადიმერ ლენინი და ინესა არმანდი ემაღლებოდნენ ნადეჟდა კრუპსკაიას“), ხათუნა გოგორიშვილი – კლარა ცეტინი, მარია ვერულაშვილი – მარია კოლონტაი და ა.შ. აღარაფერს ვამბობ ძერჟინსკის მიმსგავსებულ მერაბიშვილ-ახალაიასა და სვერდლოვს მიმსგავსებულ გილაურ-ხეთაგურებზე...

წარმოვიდგენიათ, ტიპათა როგორი გაღერვა იქნება – მადამ ტიუსოს მუხეუმიც კი მონაგონია!

ქალბატონო სანდრა!
 თქვენ მაინც ხომ იცით, რომ აბსოლუტურად ილუზორულია თქვენი მეუღლის შეპირება საქართველოს ნატო-ში გაწევრიანების თაობაზე. თქვენ ისიც კარგად გეცოდინებათ, რომ რუსეთის ქალაქ ველიანოვსკოში უკვე მდებარეობს ნატო-ს დახურული სამხედრო ბაზა. ახლა, როგორ ფიქრობთ, რომელი ურჩენია ნატო-ს – შფოთიანი საქართველოს მიღება თავის რიგებში თუ საკუთარი სამხედრო ბაზების განლაგება რუსეთის ტერიტორიაზე? ნუთუ თქვენც ფიქრობთ, რომ ნატო-ს ხელმძღვანელობა რუსეთს გაერიყება და საქართველოს ჩაიხუტებს?

ეს ხომ მართლაც ბავშვური ილუზიაა? იქნებ, ამის თაობაზე, თქვენი, როგორც ნატო-ს წევრი სახელმწიფოს მოქალაქის აზრი მთავარია ქართულ საზოგადოებას?

თქვენ, როგორც პოლანდიაში დაბადებული და აზრდელი ადამიანი, ალბათ ჯერ კიდევ ვერა ხართ სრულიად გარკვეული კავკასიის ქვეყნებში ისტორიულად არსებული ეთნიკური წინააღმდეგობების თაობაზე, რაც ხშირად საკმაოდ მწვავე შეხლა-შემოხლისა და ომების მიზეზადც კი ქცეულა. ასეა საქართველოსომხეთის ურთიერთობებშიც – ისტორიული აუცილებლობიდან და ერების წინაშე წამოჭრილი რეალური საფრთხეების გამო ხან ქართველები სომხებოდნენ, ხან კი სომხები იკეთებდნენ გვარს ქართულად და საქართველოს აფრებდნენ თავს. ცხოვრება მაინც მშვიდად გრძელდებოდა, ვიდრე არ შეიქმნა რეაქციონერ სომეხთა კანტა, რომელთაც არ გასჭირვებიათ გაქართველებული სომხებისაგან საქართველოში „მეხუთე კოლონის“ შექმნა და ამ ადამიანების საქართველოს ინტერესების წინააღმდეგ გამოყენება. იგივე ხდებოდა თურქეთში, მაგრამ შედარებით ნაკლებტოლერანტულმა თურქებმა ძვირად დაუსვეს სომხებს ამგვარი პოლიტიკური ოინბაზობა, რასაც სომხების რამდენიმე გენოციდი მოჰყვა, თურქეთის ტერიტორიაზე. მაგრამ იცინა რა, რომ მათ ისტორიულად ტოლერანტი და ინტერნაციონალური პუნების მქონე ქართველი ხალხისაგან ამგვარი სასიკვდილო საფრთხე არ ემუქრებოდა, განსაკუთრებით გაააქტიურეს ბრძოლა საქართველოს წინააღმდეგ და ეს აქტიურობა თვალნათლივ ხდება მას შემდეგ, რაც შევარდნაძის გამყიდველური პოლიტიკის წყალობით საქართველოს სათავეში მოექცა სომხური კრიმინალური ბანდა ეთნიკურად სომეხი მიხეილ სააკაშვილის თავკაცობით!

ნუთუ ვერ აშხნევთ, რომ სწორედ თქვენი მეუღლის აღზევების შემდეგ მიმდინარეობს საქართველოში დაუნდობელი ბრძოლა ყოველივე ქართულისა და ქართველი ერის წინააღმდეგ: საქართველოდან, ეკონომიკური გასაჭირის გამო, ლუკმა-პურის საქებრად, გადაიხვეწა მილიონზე მეტი ქართველი, მმართველი ელიტის ბოროტი ნების ბრმა შემსრულებელი, ქართული, ე.წ. „სამართალდამცავები“ დაუნდობლად არბევენ ოპოზიციურ დემონტრაციებს, ქუჩაში კლავენ უდანაშაულო ახალგაზრდებს, მიმდინარეობს ქართველი ხალხის ეკონომიკური და სოციალური გენოციდი, სააკაშვილის მიერ შექმნილი მონოპოლიური კლანები კიდევ უფრო ალატაკებენ სიღარიბისაგან ისევეაქ ქანცავილი ადამიანებს, განუხრელად ძვირდება კომუნალური მომსახურება, სათბობ-ენერგეტიკული რესურსების ბიზნესი მთლიანად სააკაშვილების ოჯახს აქვს მითვისებული, განათლების სფეროს დიდ ნაწილს უკვე დიდად აკონტროლებს თქვენი დედამთილი...

რომელი ერთი სიბოროტე უნდა ჩამოეთვალთ, რომელიც თქვენმა ოჯახმა მოუტანა საქართველოს!

როგორ გგონიათ, ყოველივე ეს არ ამბავრებს ქართველი ხალხის სიძულვილს თქვენი ოჯახისადმი?

ნუთუ არ უნდა შეიმეცნოთ, რომ ამ სიძულვილმა შეიძლება მეტად სახიფათო შედეგი მოუტანოს თქვენს მეუღლესა და თქვენს ოჯახს?

ქალბატონო სანდრა, ისიც მწარე ფაქტია, რომ გახალისებული ქართველი თუ უცხოელი ჟურნალისტები მიხეილ სააკაშვილს ხშირად პიტლერს ამსგავსებენ ხოლმე. იმას კი არავინ უფიქრდება, რომ პიტლერის სიკვდილის შემდეგ კაცობრიობამ მიიღო საძირკვლამდე დანგრეული გერმანია, მისი ხელმძღვრედი აშენების შემდეგ კი მივიდეთ თურქების, პომოსესუალებისა და ლესბოსელების გერმანია, რომელშიც უკვე სულს დაფავს დიდი ისტორიული გამოცდილებისა და კულტურული ტრადიციების მქონე გერმანელი ხალხი.

რა გარანტია გვაქვს, რომ „მოპიტლერო“ სააკაშვილის შემდეგ ჩვენც იგივე მახინჯ საქართველოს არ მივიღებთ? მით უმეტეს, რომ, საქართველოში, სწორედ მიხეილ სააკაშვილისა და მისი ოჯახის წევრების (რა თქმა უნდა, თქვენი გამოკლებით) მცდელობით, უკვე შეინიშნება თურქების მოძალდება და, სამწუხაროდ, არც პომოსესუსელებისა და ლესბოსელების დევნილების განვიციდით! თუმცა, ხალხში მაინც დადის ხმა, რომ სწორედ თქვენი მცდელობით ივსება საქართველო სამხრეთ აფრიკიდან გამოძევებული პოლანდიური წარმოშობის მქონე ბურებით, რომლებიც, მართალია, მენტალიტეტით სომხებს ბევრად სჯობნიან, მაგრამ ქართული ფენომენის აღზევებას ისინიც დიდად ვერ შეუწყობენ ხელს!

თქვენ, როგორც დედამ, ნუთუ თუნდაც ერთხელ მაინც არ დააყენეთ თავი იმ გაუბედურებული დედების ადგილზე, რომელთაც თქვენი მეუღლის დანაშაულებრივი მოწოდების შემდეგ, „ნულოვანი ტოლერანტობის“ თაობაზე, შვილები დღისით-მისით, შუა ქალაქში ჩაუცხრიდეს და კატაფალკებით მიუსვენეს სახლში. ხომ იცით, რომ მძიმე დანაშაულის ჩამდენმა ადამიანმა ამქვეყნიურ სამსჯავროს რომ დააღწიოს თავი, ღვთის სამსჯავროს მაინც ვერ ასცდება! როგორ გგონიათ, თქვენი ოჯახის მიერ ჩადენილი ამგვარი უმძიმესი დანაშაული ზებუნებრივი ძალების მიერ უპასუხოდ დარჩება? ერთი მონანიების სიტყვა მაინც დაცდენოდით თუნდაც ადამიანის სახედაკარგული პოლიციელების მიერ სანდრო გირგვლიანის მხეცურად მოკვლის თაობაზე, რომლის საფლავსაც ღამის მოელი მისი ოჯახი დააკვდა!

უდანაშაულოდ ჩახოცილი ახალგაზრდების სისხლი ხომ „ცას შესწუხწუხებს“ და სამართალს ითხოვს?!

იქნებ თქვენი მეუღლის მსგავსად თქვენც ფიქრობთ, რომ ქართველი ხალხი საბოლოოდ დამონებული და ქედადრეკილია და აღარ ძალუძს საკადრისი პასუხი გასცეს მოძალადეს. საქართველო ჯერ კიდევ მოთმინებით ელოდება, რომ გაკადნიერებული ხელისუფალი დროულად მოეგება გონს და საქართველოს კვლავ დაუბრუნებს თავის ღირსეულ ადგილს საერთაშორისო თანამეგობრობაში, რომელიც მან თქვენი მეუღლისა და მისი დანაშაულებრივი გარემოცვის მცდელობის შედეგად დაჰკარგა!

იქნებ გაიხსენოთ ქართველი პოეტის მიერ სიმწრით ნათქვამი: „საქართველოს მოთმინება იცის, მაგრამ საქართველომ აფეთქება იცის“!

მერე ხომ არავინ შეუდგება იმის დადგენას, ვინ შეგნებთ უმტრო საქართველოს და – ვინ სიბრყვიით!

ქალბატონო სანდრა, მიუხედავად ყოველივესი, ქართველი ხალხი ჯერ მაინც პიტლერს გცემთ, რადგან იცინა, რომ მიხეილ სააკაშვილის მიერ ქართული სახელმწიფოებრიობის მოშლასა და ერის დაკნინებაში თქვენი ხელი არ ურევია. მაგრამ, ნუთუ ერთხელ მაინც არ ვითქვამთ თქვენი მეუღლისათვის, რომ ქართველი ხალხის მოთმინებასაც აქვს საზღვარი და ერთ მშვენიერ დღეს ხელისუფლების მიერ დათესილი უბედურება შეიძლება ამ ხელისუფლებამ თავადვე მოიკას?

მოკლედ, უამრავი გასაჭირის გამო შემოგვიყუთო, წალენჯიხელებმა, ქალბატონო სანდრა, მაგრამ ბევრად უფრო მეტი რამ უთქმელი დაგვრჩა. ისევე, როგორც შევარდნაძის ეპოქაში, არ გავგანია გზა, ელექტროენერჯია, ბუნებრივი აირი, თავის რჩენის ელემენტარული საშუალება...

არა და, თუ გახსოვთ, პირველი დაძახებისთანავე უყოყმანოდ დაგიდევით თბილისისაკენ, შევარდნაძის საძულველი რეჟიმისაგან ქვეყნის გასათავისუფლებლად. მაგრამ, რა ვიცოდით, ჩვენ – უბედურებმა, რომ თურმე, ერთი საძულველი რეჟიმის მეორე რეჟიმით ჩანაცვლებისათვის ვირჯებოდით, სამეგრელოსა და სრულიად საქართველოსათვის კი სასიკეთოდ არაფერი შეიცვლებოდა!

“აჰავი!” – ამოიხრებენ ხოლმე დადარდიანებული მეგრელები, უდიდესი ჭირის ჯამს, გლოვის აღსანიშნავად და საკუთარი თავის გასამხნეველად.

“აჰავი” – ჩვენს თავს, ქალბატონო სანდრა, რადგან, თურმე, რვა წელიწადი ამაოდ ველოდით სიკეთეს და ახლად დავრწმუნდით, რომ ეს სიკეთე აღარასოდეს მოვა, ვიდრე თქვენი მეუღლე ქვეყნის სათავეში იქნება!

ასე რომ, როგორც ხედავთ, ქალბატონო სანდრა, წალენჯიხაში თქვენს მიერ სვედიანად ნამდვირი „ვოუ ნანა“, კიდევ უფრო დიდ სევდიან „ვაი ნანა“ ექცა სამეგრელოსა და სრულიად საქართველოს!

ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობათა ფესვები

ერთი უნიკალური სურათი

არიან ადამიანები, რომელთა სახელითავე მნიშვნელობით ძვირფასია საზოგადოებისათვის, განსაკუთრებით კი ყველა ეროვნების წარმომადგენლებისათვის. ასეთ ადამიანებზე გვესაუბრება პუბლიცისტი იპოლიტე გამსახურდია, გალის რაიონულ გაზეთ "სათანჯოში" 1992 წლის 12 ნოემბერს გამოქვეყნებულ წერილში სათაურით "ერთი უნიკალური სურათი", სადაც მოგვითხრობს, რომ ქალაქ წყალტუბოში ი. ჭავჭავაძის სახელობის ქუჩაზე ცხოვრობს მთელი აფხაზეთისათვის ცნობილი ადამიანი: არზაყან ემხვარის შვილი – გივი ემხვარი. აი, რას მოგვითხრობს ბატონი იპოლიტე გამსახურდია: "რამდენიმე ხნის წინ მე და ჩემი ერთი მეგობარი ვეწვიეთ მას, მაგრამ ბატონი გივი შინ არ დაგვხვდა. სამაგიეროდ დაგვხვდნენ მისი სტუმართმოყვარე მეზობლები (ბატონი გივის ქალიშვილი სანქტ-პეტერბურგშია გათხოვილი), რომლებმაც გაგვიდგეს სახლის კარი და საკადრისადაც გაგვიმასპინძლდნენ.

ჩემი ყურადღება მიიპყრო სურათების კოლექციამ, რომლებიც ოთახებში იყო გამოფენილი. განსაკუთრებით დამაინტერესებინა ფოტოებმა, რომლებზეც ილიას, აკაკის, გიორგის შერვაშიძის და დავით ჩქოტუას ეპოქის ადამიანებია გამოსახული.

სურათის უკანა მხარეს საინტერესო წარწერა შევნიშნე – გიორგი გვათუა, სირქია ლაკერბაია, დათო ანჩაბაძე, ერასტი ემხვარი, გრიგოლ შერვაშიძე, ძაძვი მარღანია, ბუჯგა ემხვარი, ზურაბ ჩქოტუა, კვაჯი მარღანია, კვაჯი აქირთავა, ჩანი ემხვარი.

წარმოიდგინეთ, რა განძი ინახება ბატონ გივი ემხვარის ოჯახში..."

ამ ფოტოსურათებს ასევე გააჩნიათ ისტორიული დოკუმენტის ძალაც, რადგან იდელი მნიშვნელობა აქვს ეთნოგრაფიული

თვალსაზრისით – ჩვენი საუკუნის მიწურულს, დასავლეთ საქართველოს არისტოკრატიული წრის ნაცემულობა მშვენიერადაა წარმოდგენილი.

ახალ შეგვეცადოთ ამ პიროვნების ვინაობის დადგენას, გავარკვიოთ, თუ რით არიან ისინი საინტერესო, რა პროფესიისანი იყვნენ და რა დამსახურებათა გამო შემორჩნენ ისტორიას.

ამ წერილის ავტორს არა აქვს თვითუფლები მათგანის საქმიანობის სრულყოფილად დადგენის პრეტენზია. მას ისიც დიდ საქმედ მიაჩნია, რომ იპოვა და, საკითხის დასმის მიზნით, ფართო საზოგადოებას წარუდგინა გამოსაკვლევედ მართლაც უნიკალური ფოტო.

ამ წერილში მხოლოდ ორ პიროვნებაზე შემოიღია საუბარი და არც ეს გახლავთ ურიგო საქმე, დანარჩენებს, ვიმედოვნებ, პუბლიცისტი წაკითხვის შემდეგ გამოუჩნდება პატრონი.

პუბლიცისტი ი. გამსახურდია აგრძელებს საუბარს და გვამცნობს, რომ ბატონი ზურაბ ჩქოტუა გახლდათ აფხაზეთის სამთავროში დიდად პატივცემული და დამსახურებული სამხედრო პირი. მას მინიჭებული ჰქონდა გენერლის წოდება, ცხოვრობდა სოფელ საბერიოში, მდინარე ენგურის მარჯვენა სანაპიროზე, მონაწილეობდა რუსეთ-თურქეთის 1853-1856 წლების საომარ მოქმედებებში, ჰქონდა მდიდარი ბიბლიოთეკა და ხელს უწყობდა სამურხაყანოს მოსახლეობაში განათლების მაღალ წერილზე აყვანას. იგი გახლდათ აფხაზეთის უკანასკნელი მთავრის მიხეილ შერვაშიძის ერთგული მეგობარი, რის გამოც მიხეილმა მის ოჯახში გააძიძავა ვაჟიშვილი – გიორგი, შემდგომში ცნობილი პუბლიცისტი, დრამატურგი, პოეტი, ილიასა და აკაკის საუკეთესო მეგობარი. ზურაბის შვილი იყო ცნობილი ქართველი პუბლიცისტი დავით ჩქოტუა, რომელიც ილია ჭავჭავაძეს გაზეთ "ივერიის" ერთ-ერთ რედაქტორადც

კი ჰყავდა მიწვეული. რუსეთის მეფის "თრანკამ" ამ შეთითხნილი, ცილისმწამებლური ვითომ დანაშაულის გამო იგი 32 წლით გადაასახლა აღმოსავლეთ ციმბირში.

მეორე პიროვნება, რომელიც აღბეჭდილია სურათზე, არის სამურხაყანოელი კვაჯი აქირთავა, დაბადებული სოფელ ჭუბურხინჯში (გენათში), ენგურის მარჯვენა სანაპიროზე. აქ დღესაც ნახავთ ქვის კედლის ნამსხვრევებს, რომელიც კვაჯი აქირთავას სახლის ნანგრევებს წარმოადგენს.

ვინ იყო კ. აქირთავა – კვაჯი აქირთავა გახლდათ სამხედრო ინჟინერი, პოლიკოვნიკის წოდებით. მას დიდი წვლილი აქვს შეტანილი ნოვოროსისკ-ბათუმის საგზაო მაგისტრალის მშენებლობაში. რუსეთ-თურქეთის 1877-1878 წლების ომის დროს კვაჯი უშუალოდ ხელმძღვანელობდა დალიძე-ენგურს შუა მოქცეული საგზაო მაგისტრალის მშენებლობას, ასევე მის შემდგომად.

მკითხველს კარგად მოეხსენება, რომ მეცხრამეტე საუკუნის მეორე ნახევარში რუსეთის იმპერიის მოვარ საზრუნავს წარმოადგენდა ე.წ. "სამხრეთის ხაზის" მშენებლობა, რაც მიზნად ისახავდა რუსეთის ჯარის მიახლოვებას ყარსთან და ამ ქალაქის მიმდებარე ტერიტორიის ხელში ჩაგდებას.

კვაჯის დარჩა ერთი შვილი – მიხა. მიხას შვილი იყო ცაქა, რომელსაც შთამომავლობა არ დარჩენია, დავით ჩქოტუას მსგავსად.

კვაჯი აქირთავას ხელმძღვანელობით აშენდა ხიდები მდინარე ერისწყალზე, ხახაშის დელეზე, კაქამ დალზე და სხვა დიდ თუ პატარა მდინარეზე.

სამხედროებს, მათ შორის კვაჯი აქირთავასაც, მხარი დაუჭერიათ, რათა ენგურის ხიდზე აშენებულიყო პონტონის ხიდი, მაგრამ მეფის რუსეთის ხელისუფლებას ამ დიდე-

ბული იდეისათვის მხარი არ დაუჭერია. ჭუბურხინჯის ტერიტორიაზე, სადაც დიდადი სამშენებლო მასალა – წაბლის ხეები იყო, კვაჯი აქირთავამ რამდენიმე ხიდი ააგო, რომელთაგან ერთი დღესაცაა შემორჩენილი. ამიტომაც ეწოდება ამ სოფელს "ჭუბურხინჯი".

ასეთია აღნიშნულ უნიკალურ ფოტოზე აღბეჭდილი ორი პიროვნების მოღვაწეობის მცირე მონაკვეთი.

ამ უნიკალური სურათის გაცნობა ერთხელ კიდევ ადასტურებს ქართველებსა და აფხაზებს შორის საუკუნოვან დამოკიდებულებას, ძმობისა და ნდობის მაღალ ხარისხს. მიუხედავად სიძნელეებისა და სიდუხჭირისა, ადამიანურ ურთიერთობებს დღესაც ამყარებენ ერთმანეთთან აფხაზი და ქართველი გოგო-ბიჭები, იყვარებენ ერთმანეთს და ქმნიან შერეულ ოჯახებს, ჭირსა და ღვინაში ერთად არიან, მტრობამ ვერ წაშალა და ვერც წაშლის ძმობას, ერთად ყოფნის ტრადიციას, რომელსაც ჩვენი ხალხები არასოდეს უღალატებენ.

ამიტომ, ახლა, საქართველოს მთავრობას, პოლიტიკოსებს და სადაც მოაზროვნე ადამიანებს მართებთ სიბრძნის გამოჩენა, დასხდნენ ერთად შუამავლების გარეშე და მიადწიონ შერიგებას, მართალია, ამის მიღწევა ადვილი არ არის, მაგრამ შერიგების გზა ერთადერთი გამოსავალია.

ლავრონტი ბერაძე, დიდი სამამულო ომის ვეტერანი, გალის უხუცესთა საბჭოს თავმჯდომარე

ალექსანდრე ანჭვაბი: ისინი ვინც ამბობენ, რომ აფხაზეთი იოლად ბაძლებს რკინიგზის ბარემ, მწარედ ცდებიან

“რკინიგზა ძალიან სჭირდება აფხაზეთს და მის გასარემონტებლად რუსული კრედიტის მიღება სავსებით გამართლებულია”, – თვლის აფხაზეთის პრეზიდენტი ალექსანდრე ანჭვაბი.

უპასუხა რა ჟურნალისტების შეკითხვებს აღნიშნულ კრედიტთან დაკავშირებით, ანჭვაბმა განმარტა, რომ რკინიგზის აღდგენის საკითხი არაერთგზის იქნა წამოწეული.

“2006 წელს განიხილებოდა რკინიგზის კონსორციუმის შექმნის საკითხი, რაზედაც აფხაზეთის საზოგადოების რეაქცია არაერთმნიშვნელოვანი იყო – ზოგს ეს სურდა, ზოგს – არა. რა თქმა უნდა ვიცოდით, რომ პროექტი ჩაფარდებოდა, რადგან ქართული მხარე მხარს არ უჭერდა ამ ინიციატივას, რადგან ამტკიცებდნენ, რომ აფხაზეთზე სარკინიგზო მიმოსვლის აღდგენა ხელს აძლევს რუსეთს და სომხეთს, მაგრამ არა საქართველოს”.

ამასთან, როგორც ანჭვაბმა განმარტა, აფხაზეთმა მაინც მიიღო გარკვეული მოგება ამ იდეისაგან. “ჩვენ უსასყიდლოდ მივიღეთ გზის

სარემონტოდ აუცილებელი მასალები და ის სპეციალური ტექნიკა, რომელიც არ გაგვანდდა, რასაც რუდუნებით შევინახავთ სამუშაოების დაწყებამდე” – თქვა ანჭვაბმა. პრეზიდენტმა უარყო ასევე ზოგიერთი არაკეთილსინდისიერი ჟურნალისტის მონაჭორი იმის თაობაზე, რომ აფხაზეთის ხელისუფლება რკინიგზის გაყიდვას აპირებს. “ჩვენ არავისათვის არაფრის გადაცემას არ ვაპირებთ და ამგვარი სურვილით არც არავის მოუმართავს ჩვენთვის”, – დასძინა ანჭვაბმა.

“აფხაზეთის რკინიგზა უპირატესად თვით აფხაზებს სჭირდებათ. სწორედ ეს ჰქონდა მხედველობაში აწვანსვენებულ პრეზიდენტ ბაღაფშს, როცა დააყენა რკინიგზის სარემონტოდ კრედიტების მოზიდვის საკითხი. პირველ რიგში საჭირო იყო სამი მილიარდი რუბლი, რომლის ფარგლებშიც გამოიყო ორი მილიარდი რუბლი. თავდაპირველად რემონტი მიმდინარეობდა ძლიერ დაზიანებულ მონაკვეთებზე, რათა იგი საბოლოოდ არ გამოსულიყო მწყობრიდან. ჩვენ დიღემის წინაშე აღმოვჩნდით: ან საერთოდ უნდა შეგვეწყვიტა რკინიგზით სარგებლობა, ან მოგვენახა სახსრები გზის აღსადგენად. სარემონტო სამუშაოებს ასრულებდა შპს “რუსეთის რკინიგზა”. ჯერ კიდევ არაა ათვისებული 400 მილიონი რუბლი” – დასძინა ანჭვაბმა.

სახელმწიფოს მეთაურმა კატეგორიულად უარყო ვიდეოების მიერ წარმოსთქმული მოსაზრება იმის თაობაზე, რომ რკინიგზას უკავია

განსაკუთრებით ძვირადღირებული მიწის ნაკვეთები, რომელიც მოსახლეობას უნდა დაუბრუნდეს. “არავითარი ფასეული მიწები რკინიგზას არ უჭირავს. იგი ურთულეს მონაკვეთებზე გადის, სანაპიროზე კი ძირითადად უკავია 20-40-მეტრიანი ზოლი”, – დააზუსტა ბატონმა ალექსანდრე ანჭვაბმა.

“თუ ვინმეს ჰგონია, რომ აფხაზეთი რკინიგზის გარეშე იოლად გავა, ძალიან სცდება და სხვებსაც ატყუებს. ჯუგუბაში შექმნილმა მდგომარეობამ თვალნათლივ დაგვანახა, თუ რა სიძნელეების წინაშე შეიძლება დაგვაყენოს ავტოსტრადის დაზიანებამ. საბოლოოდ გადასასვლელით გამორიცხულია ტვირთების სწრაფად გადაზიდვა. ამ მხრივ, რკინიგზას, დღესაც კი ვერაფერი სჯობნის”, – თქვა ანჭვაბმა.

პრეზიდენტმა მწვავედ გააკრიტიკა პირები, რომელთაც დაარღვიეს რკინიგზის რემონტთან დაკავშირებული საერთაშორისო ხელშეკრულებების ძალაში შესვლის შიდასახელმწიფოებრივი პროცედურები. მან ყოველივე ამას “უპასუხისმგებლობა და დანაშაული” უწოდა.

“არ მესმის, რატომ უნდა მოგვეტყუებინა რუსული მხარე, რატომ მოიტკა ასე საგარეო საქმეთა სამინისტრო, როცა გააგზავნა ინფორმაცია იმის თაობაზე, რომ პარლამენტმა მოახდინა ხელშეკრულების რატიფიკაცია”, – გულისტკივილით აღნიშნა ანჭვაბმა და ყოველვე ეს არასერიოზულ საქციელად მოიხსენია.

ოჩამჩირეში ახალი

სკოლა გაიხსნა

აფხაზმა ბავშვებმა შესანიშნავი საჩუქარი მიიღეს – სექტემბრის დასაწყისში ქალაქ ოჩამჩირეში გაიხსნა ახალი სკოლა-ინტერნატი, რომელიც გათვლილია 400 ბავშვზე. ინტერნეტი აშენდა “აფხაზეთის რესპუბლიკის სოციალურ-ეკონომიკური თანადახმარების კომპლექსური გეგმის” შესაბამისად, რომელშიც გათვალისწინებულია 2010-2012 წლებში ჩასატარებელი სამუშაოები.

აფხაზეთის რესპუბლიკის ფინანსთა სამინისტროს ინფორმაციით, აღნიშნულ მშენებლობაზე, სულ დახარჯულია 277 მილიონი რუბლი. სკოლა-ინტერნატი აიგო ოჩამჩირის ს.პ. ბასარიას სახელობის №3 სკოლის ბაზაზე. წელს ამ სკოლას დაარსებიდან 75 წელი შეუსრულდა.

ახალი ობიექტი – ესაა შენობა-ნაგებობების კომპლექსი, რომელიც შედგება ოთხსართულიანი სასწავლო კორპუსის, ინტერნატის სამსართულიანი შენობისა და კვების ბლოკისაგან.

სკოლას ასევე გააჩნია სათანადო ინვენტარით აღჭურვილი სააქტო და სპორტული დარბაზები, კომპლექსში ასევე შედის ღია სპორტული მოედანი.

სკოლა-ინტერნატში იმუშავებს რვა სექცია: ფრენბურთის, კალათბურთის, მაგიდის ტენისის, შაშის, ჭადრაკის, ქორეოგრაფიის, მუსიკისა და თეატრის, სადაც ბავშვებს საკუთარი შესაძლებლობების გამოვლენის საშუალება მიეცემა.

უნდა აღინიშნოს, რომ აფხაზეთის 169 სკოლაში ახალი სასწავლო წელი დაიწყო 3 სექტემბერს. სწავლას შეუდგა 26 ათას მოწაფეზე მეტი, რომელთა შორის 1.800 პირველკლასელია.

არნო ხილირბეიშვილი: „დაუბრუნებლობის წერტილი და რიჩარდ ლუბარის სახელობის სიკვდილის შაბრია“

დიდგორობის დღესასწაულზე, რომელიც დიდგორის ბრძოლაში სელჩუკთა ლაშქარზე ქართველების გამარჯვებას მიეძღვნა (1121 წ. 12 აგვისტო), ამერიკელმა სენატორმა - რესპუბლიკელმა რიჩარდ ლუბარმა, სტარტი მისცა საქართველოში აშშ-ის ახალი სამხედრო ობიექტების მუშაობას ძალზე მშვიდობიანი სახელწოდებით. ბირთვული, ქიმიური და ბიოლოგიური თავდაცვის საკითხებში აშშ-ის თავდაცვის სამინისტროს მდივნის თანაშემწე ენდრიუ ვებერსა და საქართველოს პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილთან ერთად მან სახეიმიდ ჩაუყარა საბირთვული საქართველოს დაავადებათა კონტროლის ეროვნული ცენტრის ამინისტრაციულ შენობას, სადაც განთავსდება აშშ-ის დაავადებათა კონტროლის ცენტრისა და უოლტერ რიდის სახელობის არმიის კვლევითი ინსტიტუტის (აშშ) ოფისები.

ხოლო 2004 წელს თბილისის გარეუბანში (ალექსეევსკის დასახლებაში) სამხედრო აეროდრომის მეზობლად) გახსნილ საზოგადოებრივი ჯანდაცვის ცენტრალურ საცნობარო ლაბორატორიას რიჩარდ ლუბარის სახელი მიენიჭა - აშშ-ის მთავრობის სპეციალური პროგრამის „ნან-ლუგარის“ ავტორისა, რომელიც საქართველოში 2005 წლიდან ხორციელდება და რომლის საფუძველზე ქვეყანაში ფუნქციონირებს რიგი ლაბორატორიები და ვირუსთა შტამების საცდები. ექსპერტთა აზრით, ამერიკული მხარის ეს აქტიურობა უკავშირდება საქართველოში ბიოლოგიური იარაღის სხვადასხვა სახეობის კვლევის, შენახვის, განადგურებისა და შექმნის ობიექტების გაშლის ამოცანას, იარაღის, რომელიც შესაძლებელია გამოყენებულ

იქნეს საქართველოს მეზობელი ზოგიერთი ქვეყნის, კერძოდ - ირანის წინააღმდეგ. „დღეს ისტორიული დღეა! საბჭოთა კავშირს არასოდეს ჩაუდია მსგავსი ინვესტიციები საქართველოში“. ისინი ძალიან ფრთხილობდნენ, რომ ეს ჩვენთვის მისაწვდომი არ გამხდარიყო! ზოგიერთი ამბობს - რა განსხვავებაა რუსეთსა და აშშ-ს შორის?! აი, რაშია ეს განსხვავება! - გაახარა მიხეილ სააკაშვილმა ხანდაზმული სენატორი ტელეკამერების წინაშე თავისი გამოსვლით, და ეს ის იშვიათი შემთხვევა იყო, როდესაც საქართველოს პრეზიდენტი სიმართლეს ამბობდა!

საკაშვილი მართალია - ეს მართლაც ისტორიული დღე იყო, მაგრამ არა დიდგორის ბრძოლის 891-ე წლისთვის ისტორიული მიზეზით: საქართველომ გუშინ არდაბრუნების წერტილი გადალახა (ასე უწოდებენ პილოტები აფრენის ფაზას, რომელშიც აფრენის გაუქმება და თვითმფრინავის უკან დაბრუნება უკვე აღარ შეიძლება) და აშშ-მ მთელ მსოფლიოს აჩვენა, რომ საქართველოში სამუდამოდ მოვიდა! საქართველოში განთავსებული სამეცნიერო-კვლევითი ლაბორატორიების მსგავსი კაპიტალური სამხედრო-სტრატეგიულ ობიექტებს ხომ საზღვარგარეთ ტყუილბრალოდ არ აშენებენ და მილიარდობით დოლარს ქარს არ ატანენ, და სასიკვდილო-სახიფათო ობიექტების საკუთარ ტერიტორიაზე, ამერიკაში განლაგება კი საშიშია: დივერსიის ან ტერაქტის შემთხვევაში სასიკვდილო-სახიფათო ვირუსები მყისიერად გავრცელდება ქვეყანაში და ჯერ კიდევ შეუსწავლელი ბაქტერიებისაგან საშიხედ ემიგრირებს გამოიწვევს!

საკაშვილი მართალია - საბჭოთა კავშირს არასოდეს ჩაუდია მსგავსი ინვესტიციები საქართველოში! სსრკ-ის დროს საქართველოში ქარხნები და ფაბრიკები შენდებოდა, ხოლო საქართველოს სტრატეგიული მეკავშირე №1 2004 წლიდან დღემდე მხოლოდ იარაღის მოწოდებითა და საქართველოში სამხედრო ობიექტების მშენებლობით არის დაკავებული...

რატომ არ არის საქართველოში თუნდაც ერთი ამერიკული ბრენდის ფილიალი მაინც, თუნდაც ერთი ქარხანა, რომელიც რაიმე ამერიკულ პროდუქციას ააწვობდა, მაგალითად, ავტომობილებს, როგორც მსოფლიოს მრავალ სხვა ქვეყანაში, და მარტო რიჩარდ ლუბარის სახელობის სიკვდილის ფაბრიკა?! რატომ არის საქართველოში მხოლოდ პროგრამა „ნან-ლუგარი“, და არა წარმოება, სადაც ნანოტექნოლოგიები გამოიყენება?

საკაშვილი მართალია - საბჭოთა კავშირში ძალზე ფრთხილობდნენ, რომ ქიმიური იარაღი ჩვენთვის ხელმისაწვდომი არ გამხდარიყო, თუმცა საბჭოთა საქართველოს მაშინდელი ხელმძღვანელები, ახლანდელისაგან განსხვავებით, შეუდარებლად პასუხისმგებლები იყვნენ... მაგრამ აშშ-ს ეს ნაკლებად აღადრებს, ისევე როგორც ის, - რომ საქართველოს დღევანდელ ხელმძღვანელს 2008 წლის აგვისტოს ომი რუსეთთან დაუმთავრებლად მიანინა;

- რომ აფხაზეთსა და სამხრეთ ოსეთში რუსეთის სამხედრო ბაზებია განთავსებული და მათთან საზღვრისპირა რაიონებში საგანგაშო მდგომარეობაა;

- რომ არცთუ შორეული სამხედრო კონფლიქტების გამო საქართველოს სახელმწიფო საზღვარი - პირობითი მცნებაა, და საზღვრის დელიმიტირება ახერხაიჯანსა და სომხეთთან (რომელთაც საქართველოსთან თავიანთი ტერიტორიული პრეტენზიები აქვთ), და რფ-თან, ჩრდილოეთ კავკასიასთან მონაკვეთზე, ჯერჯერობით არ განხორციელდება, რაც პერმანენტულად იწვევს მის „კორექტირებას“ და ლოკალური მნიშვნელობის „41“-ეებს;

- რომ ვითარება ეროვნული უმცირესობებით კომპაქტურად დასახლებულ რაიონებში არცთუ სახარბიულოა, ისევე, როგორც ურთიერთობა უახლოეს მეზობლებთან - სომხეთსა და აზერბაიჯანთან, რუსეთზე რომ აღარაფერი ვთქვათ;

- რომ კარს მოგვადგა 2012 წლის საპარლამენტო არჩევნები, რომლებიც, სავარაუდოდ, მოქმედი ხელისუფლების სასარგებლოდ გაყალბდება; რომ ერთგულება და სიმშვიდე არ სუფევს თვით საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიასაც, რომლის წმიდა სინოდი ორ შუერიკებულ ბანაკადაა გახლეჩილი - პროსამთავრობო და ანტი-სამთავრობო მიტროპოლიტ-ტეპისკოპოსების, რომელიც პატრიარქს ნაკლებად ემორჩილებიან; რომ საქართველოს მიერ მოსახლეობა უკიდურესად პოლარიზებული და გაბოროტებულია, რომ ქვეყანაში უმუშევრობაა, რეალურად არ არსებობს არც მართლმსაჯულება, არც სახალხო დამცველი, რომ მასობრივად ფესქვეშ ითვლება ადამიანის უფლებები, მათ შორის - ჟურნალისტებისაც...

საკაშვილი მართალია - ამაშია განსხვავება რუსეთსა და აშშ-ს შორის, და არა მხოლოდ ამაში: საქართველოს მოქალაქეებისათვის ხომ პრაქტიკულად შეუძლებელია „დამობილებული“ ქვეყნის დედაქალაქში

- ვაშინგტონში - გასეირნება, სსრკ-ის მაშინდელი დედაქალაქის - მოსკოვისაგან განსხვავებით, სადაც ქართველები სწორად, უბრალოდ, რესტორანში სავახშომოდ დაფრინავდნენ ხოლმე...

სხვათა შორის, სანამ ოფიციალური მოსკოვი მთელ აქცენტს აკეთებდა რაკეტ-საწინააღმდეგო თავდაცვის ობიექტების განთავსების დაუშვებლობაზე, აშშ-მ მშვიდად განაღდა საქართველოში ობიექტი, ბევრად უფრო სახიფათო, ვიდრე სამხედრო ბაზაა რაკეტ-საწინააღმდეგო თავდაცვის ელემენტებით: არ დაგავიწყდეთ, რომ ნებისმიერი რაკეტის აფეთქებას გარკვეული რაოდენობით ადამიანების სიცოცხლე ეწირება და მას მოქმედების განსაზღვრული გარკვეული რადიუსი აქვს, მაგრამ რამდენად შორს გავრცელდება და რამდენ სიცოცხლეს იმსხვერპლებს სასიკვდილო შტამი ლაბორატორის ხელიდან შემთხვევით დაგვარდნილი სინჯარიდან, არავინ იცის...

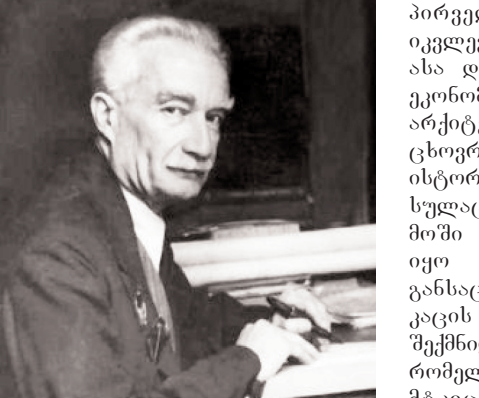
მაგრამ... დღეს მთელი ეს საუბრები ზედმეტია, არდაბრუნების წერტილი საქართველომ უკვე გაიარა: თავდაპირველად აშშ-თან პარტნიორობის მსხვერპლი ქართველი ჯარისკაცები გახდნენ ერაყსა და ავღანეთში, ახლა კი, ლაბორატორიაზე განხორციელებული დივერსიის, ტერაქტის ან, თუნდაც, შემთხვევითი „41“-ს შედეგად, ვირუსის შტამის გაუონვის მსხვერპლი შეიძლება გახდეს არა მარტო საქართველოს მოსახლეობა, არამედ რეგიონის ქვეყნების - აზერბაიჯანის, სომხეთის, თურქეთის, ირანის, რუსეთის...

ხოლო სხვაგვარად მოაზროვნეთა - სააკაშვილის პოლიტიკური ოპონენტების, სიცოცხლე ამიერიდან გახვრეტილი კაპიცი არ ღირს: ნებისმიერ დღეს მმართველი პარტიის ცენტრალური ოფისისაკენ მიმავალმა სააკაშვილმა შეიძლება შეიაროს რიჩარდ ლუბარის სახელობის ცენტრალურ რეფერენტ-ლაბორატორიაში და აირჩიოს ამჟღავნებელი ივანიშვილისთვის, კუკავისთვის ან ბურჯანაძისთვის...

ცნობისათვის: რიჩარდ ლუბარის სახელობის ცენტრალური რეფერენტ-ლაბორატორიიდან ორ ნაბიჯზე განლაგებულია კიდევ ერთი ლაბორატორია, სადაც ექსპერიმენტებს ცოცხალ ადამიანებზე ატარებენ: მმართველი პარტიის „საქართველოს ერთიანი ნაციონალური მოძრაობის“ ცენტრალური ოფისი.

ივანე შინ მრავალი წიგნის ბარემოცვაში, საწერ მაბილაზე ისევ ხელნაწერები ჰქონდა გაშლილი და თავისი პერსონალური ისტორიის ჩაჰკირკიტებდა...

ქართველი ერისთვის მეომარი

თბილისში, 1940 წლის 19 ნოემბერს, ხელოვნების მუშაკთა სახლში დანიშნული იყო აკადემიკოს ივანე ჯავახიშვილის ლექცია თემაზე „ქართული ფილოლოგიისა და ძველი მხატვრული მწერლობის ისტორიის ამოცანები“. დარბაზი გაჭყდილი იყო. ზუსტი დეტალებია ცნობილი: აკადემიკოსი მხოლოდ 38 წუთი კითხულობდა ლექციას, შემდეგ თავი ცუდად იგრძობო... პირველი სენაზე აკაკი შანიძე აიჭრა. ავის მომასწავლებელ დუმილში აუდიტორიას საშინელი ცნობა მოელო: აკადემიკოსი ივანე ჯავახიშვილი გარდაიცვალა... ივანე ჯავახიშვილი 1876 წელს თბილისში, ალექსანდრე ჯავახიშვილისა და სოფიო ვახვახიშვილის ოჯახში დაიბადა. სწავლობდა პეტერბურგისა და ბერლინის უნივერსიტეტებში.

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის დაარსებაში უმნიშვნელოვანესი წვლილი შეიტანა. მისი თაოსნობით შეიქმნა საქართველოს პირველი პოლიტიკური რუკა. იკვლევდა საქართველოს ისტორიასა და ისტორიულ გეოგრაფიას, ეკონომიკას, ხელოვნებას, მუსიკას, არქიტექტურასა და საეკლესიო ცხოვრებას. წერდა საქართველოს ისტორიას... მაგრამ მისი ცხოვრება სულაც არ გახლდათ მშვიდ გარემოში თავაუღებელი შრომა... ეს იყო დრამატული სახე, განსაცდელის პირისპირ მდგომი კაცის თავგანწირვა იმისთვის, რომ შექმნილიყო მეცნიერული შრომები, რომელიც ერის ცნობიერების განმტკიცებას შეუწყობდა ხელს... სწორედ ამის გამო, 30-იან წლებში, კომუნისტებმა ქართული ინტელიგენციის დევნასთან ერთად ჯავახიშვილის შევიწროებაც დაიწყეს. არ დაუბრუნებიათ, მაგრამ ჯერ უნივერსიტეტის რექტორის თანამდებობიდან გაათავისუფლეს, შემდეგ კი გააძევეს უნივერსიტეტიდან. იმ მძიმე წლებშიც კი, როცა უმუშევრად დარჩენილი მეცნიერი იძულებული იყო, სამედიცინო უნივერსიტეტის ბიბლიოთეკის კონსულტანტად ემუშავა, საქართველოს ისტორიაზე ფიქრი და კვლევა არ შეუწყვეტია. მისკენ თითონ იშვებდნენ, უკითხებდნენ, რომ მარქსიზმამდე ვერ ამაღლდა.

ივანე შინ მრავალი წიგნის გარემოცვაში, საწერ მაგიდაზე ისევ ხელნაწერები ჰქონდა გაშლილი და თავისი ერის ისტორიას ჩაჰკირკიტებდა... მისი სახლის პირდაპირ კი, კათოლიკურ ეკლესიაში, მაშინ, როცა არც წირვა ტარდებოდა და არც რაიმე დღესასწაული იყო, მოულოდნელად აუღვრებოდა ორგანი... მეცნიერს გულში სითბო ჩაღვრებოდა ხოლმე და სარკმელს მიაღებოდა. ტაძარში მის მხარდასაჭერად უკრავდნენ, ორგანთან მისი ერთგული მეგობარი ზაქარია ფალაიაშვილი იჯდა... ასეთი უსიტყვო აქცია ხშირი იყო...

არასოდეს მიუღია ჯილდო და პრემია, თუ არ ჩავთვლით მესამე კურსზე დაწერილი სამეცნიერო ნაშრომის გამო მიღებულ ოქროს მედალს... მეცნიერი რუდუნებით ინახავდა ამ ჯილდოს, მაგრამ მაინც ვერ გადაარჩინა გაყიდვას - ხელმოკლეობის ქაშის 120 მანეთად დააგროვა თურმე... გამოსატანად მხოლოდ ერთი დღის დაგვიანებით მისულა. უარი უთხრეს: უკვე გაიყვიაო.

მწელი წარმოსადგენია, მაგრამ ივანე ჯავახიშვილს იმისი საშუალებაც კი არ ჰქონდა, რომ ორბელიანისეული სახლი, სადაც ოჯახთან ერთად ცხოვრობდა, როგორც გადაეხურა და მუდმივად წვიმა არ ჩამოსულიყო მის საწერ მაგიდაზე...

ივანე ჯავახიშვილის არც ერთი ნაშრომი არ უნდა დაბეჭდილიყო - ასეთი იყო საბჭოთა ხელისუფლების ძალადობრივი ვერადიქტი. „ამაზე მეტი ვეღარაფერი გადაამხდებო... ბედმა ბევრი უსიამოვნება მარგუნა, მეტადრე უკანასკნელ ათეულში და ერთადერთი ნუგეზი ჩემთვის კვლავ დამეხდა იყო. ყოველთვის ასეთ შემთხვევაში მღელვარება მიმშვიდებოდა და მოყვებული უსამართ-

ლობის სიმწარე მაგიწვდებოდა ხოლმე“, - წერდა გულმოკლული მეცნიერი. საბჭოთა ხელისუფლებამ ივანე ჯავახიშვილის სიცოცხლე იქნებ იმიტომ არ ხელყო, რომ მან ერთგვარ ხერხს მიმართა და სტალინის წარმომადგენელს შესახებ კვლევის დაწყებაზე თანხმობა განაცხადა. 1939 წელს ივანე ჯავახიშვილი სსრკ-ის მეცნიერებათა აკადემიის ნამდვილ წევრად აირჩიეს, რაც იმ დროისათვის დიდ პატივად მიიჩნეოდა. მაგრამ ეს მხოლოდ გარეგნული მხარე იყო. მეცნიერთან ფარული დაპირისპირება არ შეწყვეტილა.

ახალგაზრდა საბჭოთა სახელმწიფოსათვის არსებულ მიუღებელი იყო, რომ ვიდაც, მათთან შეუთანხმებლად, „ქართველი ერის ისტორიას“ წერდა. ეს არავის უღამაზესი ბუნებით ტკბობის მოყვარულ მოძმე ქვეყნებს სულაც არ აძლევდა ხელს, რომ ამ წაღკოტში მცხოვრებ ხალხს თავის დიდ ისტორიაზე ზღაპრად თქმული ამბობთ კი არა, სამეცნიერო ნაშრომით ელაპარაკა.

საქმეც ეს იყო... დიდი მეცნიერი, რომელსაც თბილისში შინ წვიმა ხასილიდა, საკუთარ სახლში - ხოვლეში კი აღარ მიესვლებოდა, რადგან ხელისუფლებამ ერთი ოთახის დატოვებაზეც კი უარი უთხრა, რომელსაც საკუთარი გარდერობის გაახლებების სახსრებიც კი არ ჰქონდა, მეომარი ივანე ბრძოლის წინა ხაზზე და ხელიდან იარაღს არ უშვებდა... ოღონდ იარაღი ის ისტორიული

მასალა გახლდათ, რომელიც გაიზარა და სისტემურად დააღაგა ნაშრომში „ქართველი ერის ისტორია“.

„ქართველი ერის ისტორიის“ ხუთტომეულს საფუძვლად დაედო ივანე ჯავახიშვილის თხზულებათა თორმეტტომეულის I-III ტომები. აღსანიშნავია, რომ ხუთტომეულში შესულია მეცნიერის არქივში დაცული სხვა ნაშრომები, რომლებიც ძველ გამოცემებში არ შესულა. ეს წიგნი ჩვენი ბრძოლის სიმბოლოა და ეროვნული ცნობიერების გადარჩენის მეცნიერული საყრდენი. სწორედ ამიტომ არასოდეს დაკარგავს აქტუალობას, ამიტომ უნდა იყოს და იქნება კიდევ ყველა საქართველოს მოქალაქის ოჯახში. ვინც ეს მაშინ ვერ მოახერხა, როდესაც „ქართველი ერის ისტორია“ პირველად დაიბეჭდა, „კვირის პალიტრასთან“ ერთად ახლა მიეცემა ამისი საშუალება და თავის ბიბლიოთეკას გაამდიდრებს ერის საგანძურად ქცეული სამეცნიერო ნაშრომით...

1923 წელს ივანე ჯავახიშვილმა ტოპოგრაფ ევგენი ბარამიძესთან ერთად შეადგინა საქართველოს ისტორიული რუკა, რომელიც შინაგან საქმეთა კომისარიატმა დაბეჭდა. წლების განმავლობაში რუკის დედანი ეროვნულ ბიბლიოთეკაში ინახებოდა. ამჟამად ის რესტავირებულია და საქართველოს პარლამენტის გადაწყვეტილებით, პარლამენტში იქნება დაცული.

ლ. ჯიქაშვილი

ბერია XX საუკუნის საუკეთესო მენეჯერი

თარგმანი როლანდ ჯალალანიასი

მას თავისუფლება და განვითარება! ლავრენტი ბერია, გარკვეული თვალსაზრისით – სამშობლოს განუხორციელებელი შანსია!

ამის აღიარება კი საშინელებაა თანამედროვე „ისტორიკოსებისათვის“.

და არც თუ ხელსაყრელია. თუმცა ისიც შეუძლებელია, რომ ბერია მხოლოდ „ჯალალად“ იქნეს წარმოდგენილი – რადგან ამგვარი მტკიცებულება ეჭვის ქვეშ აყენებს თვით ავტორის რენომეს.

ისტორიის მეცნიერებათა დოქტორმა ბორის სტარკოვმა, 1993 წელს, უპრინაღ „როდინაში“ (№11) გამოქვეყნებული თავის სტატიას უწოდა „ლიუბიანკის მარშლის“ ასი დღე“. პირველად გამოჩნდა რა სამამულო „საინფორმაციო სივრცეში“ 1989 წელს, უპრინაღი „როდინა“ წამსვე იქცა იმ წვრილბურჟუაზიული ინტელიგენციის ერთ-ერთ რეპრეზენტად, რომელსაც ლენინი ახასიათებდა როგორც ერთი უკიდურესობა – „რევოლუციონადან“ მეორე უკიდურესობა – „რეაქციონერობამდე“ მოტორტმანე მასად. მაგრამ, მიუხედავად ამისა, ძნელი დასაჯერებელია, მაგრამ ფაქტია, რომ ეს „რუსული ისტორიულ-პუბლიცისტური ჟურნალი“ გამოცემოდა სსრკ მინისტრთა საბჭოს – ფაქტიურად, რუსეთის მთავრობის მიერ.

სტარკოვი თავის წერილს იწყებს ქვეთავით: „მეოცე საუკუნის უდიდესი დიქტატორის სტალინის გარდაცვალებით“, შემდეგ კი მოკვითხრობს ბერიას თაობაზე. სტატია ამ სიტყვებით მთავრდება:

„არქივებში შემორჩა... ერთი საინტერესო დოკუმენტი, რომელიც ბერიას სამდივნოს მიერაა მომზადებული. ეს გახლავთ პარტიის ცენტრალური კომიტეტის და სახკომსაბჭოს იმ დადგენილებათა სია, რომლებიც უნდა შეცვლილიყო მისი დამკვეთების ან არამართებულობის მიზეზით. აქედან გამომდინარე, უნდა დაგვასკვნათ, რომ „ლიუბიანკის მარშალს“ მართლაც გააჩნდა რეფორმატორული განზრახულებები, და, თანაც, ძალიან სერიოზული. მაგრამ მისი რეფორმატორული გეგმები სხვებმა განახორციელეს.

ამიტომაც იყო ბერია განწირული“.

სტარკოვი კი უწოდებს ბერიას „ჯალალს“, მაგრამ მას ასევე წარმოვიდგენს გორბანოვის პერსტროიკის გარკვეულ შემოღებულ-წინასწარმეტყველად. ესე იგი, ლავრენტი ბერიას თითქოს ეფერებოდნენ. მაგრამ მას ეფერებოდნენ და იუდას კოცნით ეამბორებოდნენ ისინი, ვინც ზურგი შეაქცია კომუნისტური პარტიის მიერ შექმნილ და გამძლავრებულ სამშობლოს. მიუხედავად ამისა, მაინც მინდა გავაცნოთ ის ფაქტობრივი მასალები, რომელსაც გვაწვდის სტარკოვი:

„რუსეთის ფედერაციის სახელმწიფო არქივში, სადაც ინახება ბერიას სამდივნოს არქივები და დოკუმენტები, – ეს გახლავთ არქივის იმ ეპოქის ამსახველი ყველაზე ღირბი ნაწილი (იგულისხმება პერიოდი 1953 წლის 5 მარტიდან 26 ივნისამდე – ს.კ.)...“

(...)
გადაიკითხავ რა ნიკიტა ხრუშჩოვის მოკონებებს, უნებლიედ გინდება ფიქრი, რომ იგი მაინც ცუდლუგობდა... ხელისუფლებისათვის ბრძოლა ძირითადად მიდიოდა ხრუშჩოვსა და მალენკოვს შორის და ბერია, უბრალოდ, გაიჭყლიტა მათ შუაში...“

(...)

პროფესორი... ა.ს. ნორინსკი, რომელიც სსრკ შინაგან საქმეთა სამინისტროს სტრუქტურებში მუშაობდა, იხსენებს, რომ, 1953 წელს, როცა ბერიამ გაერთიანებული შინაგან საქმეთა სამინისტრო ჩაიბარა, სისტემის მრავალი მუშაკისათვის ეს „დღესასწაული“ ტოლფასი გახლდათ (როგორც ჩანს, მათ ყველამ ამოუვიდათ იგნატევიც არაკომპეტენტობა – ს.კ.)...“

(...)

სსრკ შინაგან საქმეთა სამინისტრომ მოამზადა ამისთვის წინადადება (და არა

– რეაბილიტაციის! – ს.კ.) და გადაუგზავნა იგი გიორგი მალენკოვსა და ნიკიტა ხრუშჩოვს, რომლის თანახმად საპატიმრო ადგილები უნდა დაეტოვებინათ ყველა არასასამართლო ორგანოების, უპირველესად კი „სამეუღლების“ მიერ გასამართლებულ მსჯავრდებულებს. ბერიას ინიციატივით, სსრკ შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ წარდგენილი, 30-40-იან წლებში რეპრესირებულის რეაბილიტაციის ყველა რადიკალური წინადადება უარყოფილი იქნა (აქაც და ქვევითაც დახრილი შრიფტით გამოყოფილი ყველა ციტატა სტარკოვის მიერაა შესრულებული – ს.კ.)... ამავე დროს აღნიშნული იქნა, რომ ბერია ამ ღონისძიებას ატარებს „ხედმეტად ნაჩქარევად“...“

(...)

ბერიამ პირველმა დააყენა საკითხი სსრკ შინაგან საქმეთა სამინისტროს ხისტორიკოს რივი ქვედანაყოფების გამოყენების შესახებ.

(...)

„ლიუბიანკის მარშალს“ კარგად ესმოდა, რომ... კოლექტიურობის პრინციპი მუშაობაში საერთოდ უგულვებელყოფილი იყო, რომ ხელმძღვანელობისათვის უცხო და მიუღებელი გახლდათ კრიტიკა და თვითკრიტიკა... (ბ. სტარკოვი აქ აშკარად ცდილობს სტალინის „ბოსტნისაკენ ქვების სროლას“, მაგრამ სახალისო ისაა, რომ სტარკოვის „დემოკრატი“ კოლეგები სტალინს ბრალად უყენებენ პარტიის XIX ყრილობის შემდეგ გამართულ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე მალენკოვისა და მლოტოვის „გამანადგურებელ“ კრიტიკას – ს.კ.)

(...)

ბერია აუცილებლად მიინგედა პარტიული, საბჭოთა და ადმინისტრაციული ორგანოების წარმომადგენლებიდან სპეციალური კომისიის შექმნას, რომელიც შეისწავლიდა სპეცგადასახლებულების შრომის, ყოფისა და დასვენების პირობებს...“

დაბოლოს, უკანასკნელი ციტატა სტარკოვის სტატიიდან... მისი დასასრული, როგორც მკითხველი იოლად შეინიშნავს, უშუალოდ დაპირისპირებული დღეონიდ მლენინის „ფანტასმაგორიასთან“:

„პოლიტიკური ინტრიგის დიდოსტატებს მყარად ეპყრათ ხელთ ბინძური შეთქმულების ძაფები. მისთვის კი (ლავრენტი ბერიასათვის – ს.კ.) დრო ჩვეულებრივად იღეოდა ყოველდღიურ საქმიანობაში: თათბირები, კოლეგიის სხდომები, გასვლითი ღონისძიებები, ახალი წინადადებების მომზადება სსრკ მინისტრთა საბჭოსა და სკკპ ცკვას პრეზიდიუმისათვის. ერთ-ერთ ასეთ წერილში, რომელიც 16 ივნისითაა დათარიღებული, ბერია წინადადებას იძლეოდა, რომ მოეხდინათ შრომა-გასწორებითი დაწესებულებების მთავარი სამმართველოს (გულაგი) რეორგანიზაცია. კერძოდ, ბერია მთავრობას სთავაზობდა, რომ მოეხდინათ იძულებითი შრომის სისტემის ლიკვიდაცია, ვინაიდან იგი არ გახლდათ ეფექტური და პერსპექტიული... შეგახსენებთ, რომ ამ პერიოდისათვის შრომა-გასწორებითი დაწესებულებების მთავარი სამმართველო გამოყვანილი იყო სსრკ შინაგან საქმეთა სამინისტროს შემადგენლობიდან და შედიოდა სსრკ იუსტიციის სამინისტროს შემადგენლობაში“.

დაიხ. ყველაფერი ყირაზე დადგა კრემლის შენობაში! „ჯალალთ“ ბერია გვევლინება განმანათავისუფლებლად, „დათბობის შემოქმედ“ ნიკიტა ხრუშჩოვი კი ძალაუფლებას დახარბებული ნამდვილი დერჟი-მორდაა. მაგრამ, ძვირფასო მკითხველო, განა მართლა ასე არ იყო ყველაფერი? ვერგელოუსი ამბობს თავის ნაწარმოებში „ენიდა“: „Timeo Danaos et dona ferentes“ („შეშინია დანაელების (ბერძენების), მათიც კი, ვისაც ჩემთვის ძღვენი მოაქვს“). ამ ფრაზამ ფრთები შეისხა და, მართლაც,

ვერგელოუსის ეს გაფრთხილება მთლად უადგილო არ იყო. მათ ხომ გულბურჯილო ტროლებს დიდი ხის ცხენი აჩუქეს, რომელშიც ბერძენი მემორები (ანტიკური „კომანდოსები“) იყვნენ დამალული. სწორედ ამ ვერგელოუსი მეთოდით შესძლეს ბერძენებმა ტროას აღება.

მით უმეტეს უნდა ეშინოდეს დღეს ადამიანს პოლიტიკური „დანაელების“. თუმცა, მათაც კი, მეოცე საუკუნის მიწურულს, ვერ გაბედეს ჩამოერთმიათ ბერიასათვის რეფორმატორის სტატუსი, თუმცა მაინც ცდილობდნენ, რომ ხოტბის შესმით ჩამოეცილებინათ იგი სოციალიზმის იდეისაგან და შეექმნათ მისგან ლამის „წვრილბურჟუაზიული პრაგმატიკოსი“.

მაგრამ ბერია არ იყო უბრალო „პრაგმატიკოსი“. მას გააჩნდა სოციალიზმის რეფორმის რეალისტური გეგმა, რომელსაც ვერაფერი გაუგეს მისმა იმ კოლეგებმა, რომლებიც სოციალიზმის იდეის ერთგულები იყვნენ. მაგალითად, 1953 წლის ივლისის პლენუმზე თავის გულისწერობას ამ სიტყვებით გამოთქვამდა კაცანოვი:

„პარტია ჩვენთვის უპირველესი და უხედავია. არამზადა ბერიას კი არაერთგზის უთქვამს, რომ პარტიის კვლა დაკავებული უნდა იყოს მხოლოდ პროპაგანდით და, ნაწილობრივ – კადრებით – აი, სადაზღვე დაჰყავდა მას პარტიის როლი (ისევე, როგორც სტალინს – ს.კ.). ჩვენთვის, ძველი ბოლშევიკებისათვის, კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი მთელი ჩვენი ცხოვრების... სამშობლოსა და სახელმწიფოს პარტიულ, პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ხელმძღვანელობას ნიშნავს...“

კაცანოვისათვის 1953 წელსაც უპირველესი პარტია იყო. ბერიასათვის კი უპირველესი იყო სამშობლო, რომელიც შექმნა პარტიამ. ესე იგი, სოციალისტური სამშობლო, რომელიც არსებობდა ადამიანების სასიკეთოდ და სოციალისტური ჯანსაღი კოლექტიური შრომის გასაძლიერებლად. კაცანოვი იმ იყო გადაგვირებული მედროვე და პირწავრდნილი მძარცველი, მაგრამ დროის მოთხოვნები მან მაინც ვერ გაიაზრა – ამიტომაც აღმოჩნდა დროის გარკვეულ მონაკვეთში ხრუშჩოვის გვერდით. კაცანოვინმა ვერასვლით ვერ შეიმეცნა, რომ იგი იდეურად ნამდვილი ძველი ბოლშევიკი იყო, სოციალიზმის წარმატებისა და გაძლიერების შემთხვევაში კი მედროვე სარფიან ადვილს სწორედ პარტიულ სტრუქტურებში მოძებნიდა და არა სამეურნეო დარგში. სწორედ მაშინ დაინგრეოდა პარტიაცა და სახელმწიფოც. როგორც ჩანს, ბერიას ყოველივე ეს კარგად ესმოდა.

აღრე ჩვენს მიერ მოხსენიებული დიმიტრი შეპილოვის შეილისშვილი – დიმიტრი კოსირევი განიხილავს იმ ვარიანტს, თუ საითკენ წავიდოდა ქვეყნის ისტორია, 50-იან წლებში „დიმიტრი შეპილოვი რომ აერჩიათ ქვეყნის ხელმძღვანელად...“?

„ჩემის აზრით, – წერს იგი, – მაშინ ჩვენი ქვეყანა ასე მკვეთრად არ შემოებრუნდებოდა ადგილიდან კურსიდან. სიმინდს აღარ დათესავდნენ პოლარული წრის მიღმა... არ იქნებოდა კარიბის ზღვის კრიზისი... ხელოვნების სფეროს „დათბობა“ ჩაივლიდა საკავშირო ხელოვნებისა და კულტურის მუშაკთა მიერ შექმნილი შედეგების ბუდლოზებით გადატყველების გარეშე... მაგრამ ყოველი მათის მოდერნიზაციის ყოფა-ცხოვრება მაინც არ იქნებოდა მხიარული და მიმზიდველი...“ და ა.შ.

პოლარული წრის მიღმა არც „ხრუშჩოვის დროს“ დაუთესიათ სიმინდი. რაც შეეხება კარიბის ზღვის კრიზისს, არც იგი გამოწვეულია ნიკიტა ხრუშჩოვის მიზეზით. ამ კონფლიქტის საფუძვლად იქცა ამერიკელთა მიერ „იუბიერის“ სისტემის რაკეტების განათავსება თურქეთის სამხედრო ბაზებზე, რომელთაც თავისუფლად შეეძლოთ საბჭოთა კავშირის ნებისმიერი წერტილისათვის დარტყმების მიყენება.

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

კოლხეთი — პაცობრიობის ცივილიზაციის სათავე

დასაწყისი "ილორი" №171-186

ისიც გვინდა აღვნიშნოთ, რომ ტიმ სევერინმა ააგო არგოს ანალოგიური სომალდი და თავისი ექსპედიციით იმოგზაურა (თუმცა, ყველანაირად უშლიდნენ ხელს მაშინდელი საქართველოს პარტიული ლიდერები) არგონავტთა ნაკვალევზე. ექსპედიციამ დუზა ჩაუშვა 25 კილომეტრით დაშორებულ არგონავტთა ციხის ბოლო ადგილიდან, რადგან დადგენილად არ მიაჩნდათ კოლხეთის დედაქალაქ აიაიას გეოგრაფიული ადგილმდებარეობა. პოეტმა იაკობ თანდლიანმა თავის ლექსს – "ტიმ სევერინს" დაურთო ასეთი ცნობა:

1984 წლის 21 ივლისს 10 სთ. და 30 წთ. საქართველოს წყლებში (სარეზერვუარში) შემოვიდა ინგლისელი მოგზაური ტიმ სევერინი მისი ორნოქილით, რომელიც იყო ლეგენდარული „არგოს“ პირი. მიზანი: მითის რეალობის ერთგულ კიდევ დადასტურება. (ცნობილია ლაზხა პოეტმა და საზოგადო მოღვაწემ იაკობ თანდლიანმა თავის სიტყვებით ეპიგრაფად წაუშვებია თავის ლექსს, რომელიც მიუძღვნა ტიმ სევერინს. იხ. ლექსების კრებული „მშაბათი საუფლოში მუღამ მასმამდამ ტაბილ ნანას, იბარ-კოლხების მრობას“, კოლხური კულტურის საერთაშორისო ცენტრის გამოცემა, თბ., 2004, გვ. 68.)

კოლხეთში ექსპედიცია ჰყავდათ ჰეიერდალსა და სხვა სწავლულ ენთუზიასტებსაც.

ცნობილი მოგზაურის ტურ ჰეიერდალის შედარებით, 28 წლის ოლაფ ჰეიერდალი სამ ნორვეგიელთან, ერთი შეგვისა და პერუელის შემადგენლობით, ტივით – „კონ ტიტი“ გაიმეორებს ჰეიერდალის მიერ 1947 წელს გაკეთებულ მარშრუტს.

ნორვეგიელმა მეცნიერმა და მოგზაურმა ტურ ჰეიერდალმა 1947 წელს წყნარ ოკეანეში, პერუდან პოლინეზიისაკენ 8000 კილომეტრი 101 დღის განმავლობაში დაფარა. მას უნდოდა დაემტკიცებინა, რომ პოლინეზიის კუნძულები სამხრეთ ამერიკელებით იყო დასახლებული.

თავისი მოგზაურობა აღწერა წიგნში „კონ ტიტი“, ხოლო მოგზაურობის მოტივებით გადაღებულმა დოკუმენტურმა ფილმმა „ოსკარი“ მოიპოვა.

ტურ ჰეიერდალმა 1955-1956 წლებში იმოგზაურა ადგილობრივი კუნძულზე – საიდუმლოებით მოცულ კუნძულზე, იმ მიზნით, რომ გაერკვია, თუ ვინ იყვნენ ყველა მატერიკისაგან დაშორებული ხროვი კუნძულის თავდაპირველი მოსახლენი, ვინ შექმნა გრანდიოზული ქვის ქანდაკებები, შორეული წარსულის უცნობი კულტურა. წიგნი „ადგილობრივი კუნძულის საიდუმლოება“ საინტერესო მეცნიერული კვლევის შედეგია, ამ პაწია კუნძულის შორეულ მობინადრეებზე, მისი უბრალო ხალხის ნაღვლიან ისტორიაზე.

ადგილობრივი კუნძული წყნარი ოკეანის სამხრეთ ნაწილშია განთავსებული და სამხრეთ ამერიკის სანაპიროდან დაახლოებით 3500 მილთაა დაშორებული. იგი 1722 წლის 6 აპრილს მოგზაურმა როგერვენმა აღმოაჩინა.

მოგზაურთა განკვირება, პირველ რიგში, კუნძულზე მცხოვრები ადამიანებმა გამოიწვიეს, რადგან მათ ნახეს როგორც შავკანიანი, ისე წითელი და თეთრკანიანი აბორიგენები. ცხოველ ინტერესს იწვევდა იქ ნანახი ქანდაკებების სიმრავლე. ადგილობრივი კუნძულებზე ექსპედიციები ძირითადად 1914-1915 წლებში დაიწყო, თუმცა, მისი მთელი საიდუმლოების ამოხსნა დღემდე ვერ ხერხდება.

1988 წელს ავსტრალიელმა პროფესორმა რობერტ მაურმა კუნძულზე ერთი ჭაო-

ბის შესწავლისას აღმოაჩინა შუა საუკუნეების დროინდელი ცხენზე ამხედრებული რაინდი. ჭაობზე ტორფის შემადგენლობის გამო მამაკაცისა და ცხენის ნარჩენები შესანიშნავად იყო შემონახული. რაინდის აღჭურვილობის მიხედვით იგი ლივონიის ორდენის წევრი უნდა ყოფილიყო (ორდენი აღმოსავლეთ ბალტიის-პირეთში XII საუკუნიდან იღებს სათავეს).

რაინდის წარმომავლობის დადგენა, ფიქრობენ შესაძლებელი გახდა, მაგრამ მეცნიერები ვერ გაერკვნენ იმაში, თუ როგორ უნდა მოხვედრილიყო იგი ადგილობრივი კუნძულზე.

დიდი განხილვის შემდეგ, „სწავლულები იმ დასკვნამდე მივიდნენ, რომ შუა საუკუნეებში არსებობდა მოწყობილობა, რომელიც შესაძლებელს ხდიდა უდიდეს მანძილზე ადამიანის წამიერ გადაადგილებას, თუმცა, ეს მხოლოდ რჩეულთა ხვედრი უნდა ყოფილიყო და აქ უკვე ვაწვდებით ანთროპოლოგიურ მოვლენებს, რომელიც სავარაუდოდ უცხოპლანეტელებს უნდა უკავშირდებოდეს“ (ადგილობრივი კუნძულის სიურპრისები, გ.ა. „ალია“ 2009, 8-9 იანვარი, გვ. 15). წერს გაზეთი „ალია“.

წინამდებარე ნაშრომის ავტორს არ მჯერა, რომ შუასაუკუნეებში ასეთ დიდ მანძილზე ადამიანთა „წამიერ“ (თუ გინდ „საათობრივი“) გადაადგილების შესაძლებლობა არსებობდა. იმაშიც ეჭვი მეპარება, რომ ადამიანები ხშირად ხვდებიან უცხოპლანეტელებს. ევროპა-ამერიკაში ძალიან ხმაურობენ უცხოპლანეტელებზე (განსაკუთრებით ბევრი დაიწერა 2007-2008 წლებში). პრესაში ქვეყნდება მასალები, რომ უცხოპლანეტელები ნახეს „ამ ქალაქში“, „იმ სოფელში“, მაგრამ ფაქტს ვერაფერს ადასტურებს და თან დასძენენ: ქვეყნები უცხოპლანეტელების არსებობას საიდუმლოდ ინახავენო, რატომ? სამწუხაროდ ამაზე არაფერს არაფერს ამბობს.

მუსლიმანთა წინააღმდეგ ევროპულ რაინდთა ბრძოლაში დაეთო აღმაშენებლის ჯარის ნაწილებიც მონაწილეობდნენ. ამ პერიოდში და შემდგომში მოლაშქრეთა მონაწილეობის გვარები სამეგრელოდან ცნობილია (შეღებები, ხაინდრავები და სხვები), რომელთა ერთი ნაწილი ლაშქრობიდან დაბრუნებულნი ევროპის ქვეყნებში დასახლდნენ (ბევრი შეღია, შეღი ცხოვრობს გერმანიაში, ევროპის სხვა ქვეყნებში, ამერიკის კონტინენტზე). მაგრამ რა შუაშია ადგილობრივი კუნძული, როგორ მოხვდა იქ ევროპელი რაინდი?

როგორც ცნობილია, ჩვენი წელთაღრიცხვით IV საუკუნიდან ადგილობრივი კუნძულზე ცხოვრობდნენ კოლხ-მეგრელები, და სწორედ, მათი ლიდერი ხოტუ (პოტუ) იყო კუნძულის პირველი მეფე. ადვილი სავარაუდებელია, რომ ფოსფორიან ჭაობში ავსტრალიელი მეცნიერის მიერ აღმოჩენილი მხედარი იყო ადგილობრივი მცხოვრები მეგრები, რომლებიც მოსახლეობის აბსოლუტურ უმრავლესობას შეადგენდა (და არა შავკანიანები) და არა ევროპელები, „წამიერად გადაადგილებულნი“. არც ის არის გაუგებარი, რომ ჭაობში ნაპოვნი მხედრის-ევროპულ რაინდთა ერთი დიდი რაზმიც, რომლებსაც, რა თქმა უნდა, ევროპულ რაინდთა იარაღი, აღჭურვილობა ჰქონდათ და ადვილი შესაძლებელია, ასეთი იარაღი ადგილობრივი კუნძულის მებრძოლებსაც ჰქონოდათ.

გაუგებრობას იწვევს ის ფაქტი, რომ ადგილობრივი კუნძულზე არსებული მრავალრიცხოვანი ქანდაკებებიდან, ზოგიერთი ისეთი მასალისგანაა დამზადებული, რომელიც იქ (კუნძულზე) საერთოდ არ არსებობს.

ქვემოთ მოგვაქვს იბერიელების-მეგრელების უძველეს დროში თითქმის მთელ ჩვენ სამყაროში განთქმვის, განსახლების, მათ მიერ განსახლების ადგილებში, ადგილობრივი აბორიგენებში ცივილიზაციის, კულტურის შეტანის საკითხები, რისთვისაც მოტივირებული გვაქვს მასალები ცნობილი ამითიერების, მეგლეგარების შრომებიდან. მით არა მარტო ჩვენი თვალსაზრისის, დებულებების დადასტურება-დამტკიცება გვინდა, არამედ, აგრეთვე, ამით ვცდილობთ პატივი მივაგვოთ ჩვენს წინარე და თანამედროვე მეცნიერებს, მეკვლევაურებს. განხილულ-მითითებულ გვაქვს მკვლევართა მიერ ბოლო დროს მიკვლეული – გაშიფრულ-განხილული ზოგიერთი დიდ-მნიშვნელოვანი საკითხი.

სწორედ ტურ ჰეიერდალმა „აკუ-აკუ“ და „ადგილობრივი კუნძულის საიდუმლოება“ – როგორც ითქვა, მიუძღვნა ადგილობრივი კუნძულზე ექსპედიციის ხანგრძლივ ყოფ-

ნასა და კვლევის შედეგებს.

ტურ ჰეიერდალის ექსპედიციამ ყოველმხრივ გამოიკვლია და აღწერა კუნძული, 500-ზე მეტი (ზოგიერთი წერს 600-მდე) გოლიათური ქვის ქანდაკება, რომლებიც ქვის უზარმაზარ პიედესტალებზე იდგნენ, მოკლე წვერებით და ზეცას მიპრობილი თვალებით, – ქანდაკებების სიმაღლე 8-10 მეტრს აღწევს; მაგრამ ვერ ახსნეს მთავარი: რომელი მოდემის ხალხის ტიპია ქანდაკებებში გამოხატული და რატომ აქვთ კერპებს ძალიან გრძელი ყურები და ქანდაკებების მსგავსად რატომ იგრძელებს ყურებს კუნძულზე მცხოვრებთა ერთი ნაწილი?

ადგილობრივი კუნძულის მცხოვრებლები თავიანთ ენაზე რაპანუს (დიდი კლდე) უწოდებენ, ხოლო უძველეს პრეისტორიულ თქმულებებსა და ლეგენდებში მას ეწოდება ტი პოტო (ო ხმნა – დედამის წის ჭიპი – მეგრულად „უზა“ (უფრო გვიან კუნძულის მცხოვრებნი მას უწოდებდნენ აგრეთვე თვალს, რომელიც ხედავს ზეცას, აგრეთვე „ზეცის მიჯნა“). ეს სახელწოდება – დედამის წის ჭიპი, ბერძნულ მითოლოგიაშიც გვხვდება – ასე უწოდებდნენ ძველი ბერძნები, პერსიის მთის ძირში არსებულ რელიგიურ ცენტრს დელფოს. ასეთი სახელი შეარქვეს იუდაელ ქრისტიანულ სარწმუნოებას ადებტებმა იერუსალიმსაც. (რევაზ ერისთავი, მზის შეილები, გვ. 14-21.)

როგორც, რომელმაც კუნძული შემთხვევით აღმოაჩინა 1722 წლის 6 აპრილს, იყო პოლანდიელი ადმირალი, და რადგან ის დღე ქრისტიანული რელიგიით ადგილობრივი, კუნძულს ადგილობრივი კუნძული ეწოდა. 1737 წელს კარლ ფრიდრიხ ბერნისიმ დივიციუმში გამოაქვეყნა წიგნი 1721-1722 წლებში როგორც ექსპედიციის შესახებ.

ტურ ჰეიერდალი წერს: „ბერენსს, რომელიც მეორე იალქნიან გემზე იმყოფებოდა, ჩაწერდა აქვს, რომ მეორე დღის განთიადზე კუნძულის მცხოვრებნი პირქვედა-ხობილი იყვნენ ნაპირზე და ამომავალ მხეს ევედრებოდნენ, ირგვლივ კი ასეული კოცონი გიზიზებდა: პოლანდიელთა აზრით, ეს ცეცხლები ღმერთების პატივსაცემად იყო დანთებული. ეს არის ერთადერთი აღწერილობა, რაც მიგვაჩინა ადგილობრივი კუნძულის მცხოვრებთა მზისთაყვანისმცემლობის ჩვენებებსაც. (ტურ ჰეიერდალი, ადგილობრივი კუნძულის საიდუმლოება, თბ., 1965, გვ. 25.)“

კუნძული ლათინური ამერიკიდან დიდი მანძილითაა დაშორებული; ის ტერიტორიულად ჩილეს ეკუთვნის. კუნძულზე არის სკოლა, სასტუმრო, სამედიცინო პუნქტი, აეროპორტი.

თითქმის ორმოცდაათი წლის შემდეგ, 1770 წელს, ორი იალქნიანი გემით, კუნძულთან მივიდნენ ესპანელები დონ ფილიპე გონსალესის მეთაურობით. ესპანელებმა კუნძული ესპანეთის ტერიტორიად გამოაცხადეს და კუნძულს ახალი სახელი სან-კარლოსი (მეფე კარლოსის სახელის მიხედვით) მიანიჭეს.

ესპანელების შემდეგ კუნძულზე მოვიდნენ ინგლისელები ცნობილი მეზღვაურის კაპიტან კუკის მეთაურობით. კუკის მოკლენიანი ვიზიტის შემდეგ, 1786 წელს, იქ, იმავე მოკლე ხნის ვიზიტით, მივიდნენ ფრანგები. ლაპერუსის სარდლობით. კუკისა და ლაპერუსის კუნძულზე ყოფნის პერიოდში იქ დაახლოებით ორათასი კაცი ცხოვრობდა, და სტუმრებმა იხილეს მრავალი ქანდაკება კვარცხლბეკიდან იყო გადმოღებული და იქვე, მის ძირში ეგდო პირქვე დამხობილი.

მეცხრამეტე საუკუნის დასაწყისამდე კუნძულს აღარაფერს ვეგვი და მას მოულოდნელად მიაღწია ამერიკელი გემის კაპიტანი, რომელმაც „ათი წამოიყვანა თორმეტი მამაკაცი და ოთი ქალი. როდესაც სამი დღის მგზავრობის შემდეგ მან ტყვეები გემბანზე გამოუშვა, მამაკაცები მყისვე ზღვაში გადაეშენნენ და გაცურეს ადგილობრივი კუნძულებისაკენ, რომელიც პრიორიტეტს მიუყვანდა. კაპიტანმა ბედის ანაბრა დატოვა ისინი, უკან გამობრუნდა და ახალი თავდასხმა მოახდინა კუნძულზე.“ (ტურ ჰეიერდალი, ადგილობრივი კუნძულის... გვ.33, 58-61.)

გვიან, კუნძულზე შეიდი იალქნიანი გემით მოვიდნენ პერუელები. ადგილობრივი მცხოვრებლებს, რომლებიც არავითარ ხიფათს არ მოელოდნენ, თავს დაესხნენ პერუელები, შეობჯეს და ათასი კუნძულელი მონა ხელ-ფეს-შეობჯელები ტრიუმფში ჩაყარეს, ვინც გაუძალდინდა, დახვრიტეს. ამ ტყვეებს პერუს კუნძულზე გუანი უნდა ეთხარათ. ტაიტის ეპისკოპოსის პროტე-

სტის გამო პერუს ხელისუფლებამ ტყვეები გაათავისუფლა, მაგრამ მათ წასაყვანად სანამ გემები მოვიდოდა, ცხრაასი კაცი დაიღუპა, დარჩენილი ასი კაციდან ოთხმოცდახუთი გზაში გარდაიცვალა, მხოლოდ თხუთმეტი დაბრუნდა კუნძულზე, რომლებმაც თან მოიტანეს ყვეაილის ავადმყოფობა და შავი ჭირით ამოხოცა კუნძულის თითქმის მთელი მოსახლეობა და იქ მხოლოდ 111 კაცი დარჩა ცოცხალი. (პერუელებმა ადგილობრივი კუნძულიდან ათასი კაცი გაიტაცეს 1862 წლის ადგილობრივი დღეებში).

როგორც ითქვა, კუნძული ჩილემ დაიპყრო და უკვე ჰყავს გუბერნატორი, ექიმი, მღვდელი და სხვ. კუნძულზე შევიდა ცივილიზაცია. კუნძულს ჰყავს ადგილობრივი მცხოვრები მამასახლისი. მაგრამ კუნძულზე არ იყო არც მალაზია არც კინოთეატრი და საპარიკმახეროც კი.

კუნძულის მამასახლისი ამბობდა: – ჩვენს ენაზე „ყველას გაუმარჯოს“ ასე გამოითქმება „ია ორანა კერა“ და ამიტომ – ამ სოფელში ყველაზე უკეთესი ადგილი არის ანაკენა: „ანაკენა, – მოწივებით წარმოთქვა მამასახლისმა, – აქ ანაკენაში, ოდესღაც მეფეები ცხოვრობდნენ. ამ ნაპირს მოაღვა ჩვენი პირველი წინაპარი პოტუ მატუა...“

– სენიორ, – წარმოთქვა მან, – ეს პოტუ მატუას მიწაა. ეს ჩემი მიწაა. აქ მე მამასახლისად ვიყავი ოცდარვა წლის განმავლობაში... სწორედ ამ ადგილს მოღვაწეობდნენ ფრანგულ-კაციები „ტანგატა მანუ“... ამასთანავე, ირგვლივ გადაშლილია თქმულებებით მოცული მეფეთა ველი, სადაც პირველად შედგა ფეხი ნაპირზე ლეგენდარულმა პოტუ მატუამ. ამაზე უკეთესი ადგილის ნატვრაც კი არ შეიძლება.

გაისმა სიმღერა და მომხიბვლელი ხმა სიმებისა, რასაც თან სდევდა რიტმული ტაში, ხომალდის ნათურების შუქი კი ღამაზე ვეფექტს ქმნიდა დამის წველიადში და რამპის სინათლეს წააგავდა.

– ტი ტირტირ, ტი შაპა ტი პოტუ მატუა!..

– ი, გო-გო! ტი ტირ ტი შაპა ტა პოტუ მატუა!..

რკალის წინ გაჩერდნენ და გააბეს პოტუ მატუას ძველებური სიმღერა, შესაფერისი ტაქტი აიღეს, გაჩემდნენ, ხელახლა ამდებდნენ, ისევ გაჩემდნენ. ასე გაგრძელდა მცირე შუალედებით შეღამებამდე, მერე კი დაიშალნენ“ (გვ. 205).

ტურ ჰეიერდალს გადმოცემული აქვს კუნძულზე მცხოვრებ მწყემსთან საუბარი, მისი სიტყვით კუნძულზე პოტუ მატუას გამოქვეყნებული იყო, მათში დასახლდნენ ნაპირზე გადმოსვლის შემდეგ კუნძულის პირველი აღმომჩენი-მეფე და მისი თანამგზავრები. უფრო გვიან მათ ააშენეს თავისთვის დიდი ქოხები დაქაშებისაგან. პოტუ მატუაზე კუნძულის მკვიდრის ისეთივე სიყვარულით ლაპარაკობენ, როგორც ინგლისელი ილაპარაკებდა დედოფალ ვიქტორიაზე. ადგილობრივი კუნძულის მცხოვრებთა აზრით, პოტუ მატუას რადგა შუა ადგილი უჭირავს რელიგიაში ადამა და ისტორიაში კოლუმბს შორის... პოტუ მატუას ნასახლარზე თქვა და მიგვაცილა შემოკავებულ ტერასასთან. სადაც ყველგან ჩანდა ოდინდელი სიდიადის ნაკვალევი...“

აქ, ამ ფართო მხარბეჭიანი გიგანტის გვერდით ცხოვრობდა ოდესღაც თვით მეფე ხოტუ მატუა, – მწყემსმა მოწივებით გვიჩვენა მიწაში დღემდე შემონახული მტკიცე საძირკველი მეფის უძველესი სადგომისა. ამ საძირკველი იქით ჩანდა თავისებური ხუთწახნაგოვანი ქვის ღუმელი – ნიშანი იმისა, რომ ამ ადგილს მეფის სამხარეულო იდგა.

– სენიორ, ამავე ადგილას ააშენა თავისი პირველი სახლი ხოტუ (პოტუ) მატუამ, – უთხრა ტურ ჰეიერდალს მწყემსმა... ასევე, ქალი მიმართავს ტურ ჰეიერდალს: – სენიორ კონ-ტიკი – მე პოტუ მატუას შთამომავალი ვარ და ეს მიწა მუდამ ჩვენს გვარს ეკუთვნოდა. ისიც გვინდა შევნიშნოთ, რომ პიროვნებები, რომლებთანაც ტურ ჰეიერდალს საუბარი ჰქონდა და გვარი და სახელით ახსენებს, ზოგიერთი მეგრული სახელი ერქვა, ტ. ჰეიერდალი წერს: „ამ კაცს ადრე ხათა ერქვა“. აშკარაა: ხათა, ხოთო მეგრული სახელებია.

კლიმენტი შეღია,
პროფესორი,
მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე.
(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ეროვნული მნიშვნელობის შიდაღობა

(გაგრძელება №186-დან)

როდესაც ეს მოხდა, გურიის ერისთავი იყო ვამეყ I-დადიანის შვილი, კახაბერ დადიანი.

ე.ი. პირადი ამბიციის გამო შეიღმა მამაც კი არ დაინდო, რაც თითქმის ჩვეულებრივი მოვლენა იყო.

აფხაზეთის ერისთავმა იმავეს მისაღწევად აშკარად ანტიქართული გზა აირჩია – თითქმის ნებუაყოფილებით აღიარა თურქეთის მორჩილება და დაიწყო ჩრდილო კავკასიიდან აღიღების, ბალყარების, ყაბარდოელების, ჩერქეზების და ა.შ. ჩამოსახლება, რომლებსაც იყენებდა სამეგრელოს სამთავროს წინააღმდეგ საბრძოლველად.

მართალია, სამეგრელოს მთავარმა ლეონ II დადიანმა კელასურთან კედელიც კი ააშენა მათგან სამთავროს დასაცავად, მაგრამ მისი სიკვდილის შემდეგ აფხაზეთის ერისთავმა შარაშიამ მიადგინა არა თუ დადიანისგან თავის დაღწევა, არამედ, სამეგრელოს სამთავროს წაართვა ტერიტორია სოხუმთან ვენგურამდე (XVII-ს).

სწორედ ამ ეპოქიდან იწყება აფხაზეთისა და აფხაზების გაუცხოება ქართული სინამდვილიდან, რაშიც ერთ-ერთი გადაწყვეტილი როლი ითამაშეს XVII-XVIII-საუკუნეებში აფხაზეთში ჩამოსახლებულმა ჩრდილო კავკასიელებმა, თუმცა, მათი რაოდენობა უმნიშვნელო იყო და დღესაც აფხაზების რაოდენობის 10-12%-ს არ აღემატება.

მიუხედავად აფხაზეთის სამთავროს სამეგრელოს სამთავროსთან დაპირისპირებისა, ამ ეპოქაშიც აფხაზეთის სახელმწიფო ენა იყო ქართული, ხოლო აფხაზების სამეგრელო ენა მეგრული და ე.წ. „აფხაზურ-აღიღურა“ ენის სხენებაც არ იყო.

XIX-საუკუნის დასაწყისში საქართველო რუსეთის იმპერიის შემადგენლობაში მოექცა და ქართული სამეფო-სამთავროები რუსეთის რიგით „გუბერნიებად“ იქცნენ.

რუსებს, რომ აფხაზეთი ისევ სამეგრელოს სამთავროში არ შეეყვანათ, შარაშიამ მათ განუცხადა თითქოს აფხაზები ქართველები (მეგრელები) არ არიან და ტიპურ აფხაზებად მათ წარმოუდგინა ჩრდილო კავკასიელები, რომლებიც იმ ეპოქაში მთის ხალხებად მოიხსენიებოდნენ.

სხვათაშორის, ცნობილია, რომ დადიანმა სთხოვა – რუსეთის მთავრობას დაებრუნებინა ის მიწები, რომლებიც წაართვეს იმერეთის მეფემ და აფხაზეთის მთავარმა, რაც დაუკმაყოფილეს რუსებმა – დადიანს დაუბრუნეს იმერეთიდან ხონი, ვანი და ზემო საჭილაო, ხოლო აფხაზეთიდან – სამურზაქანო, ტერიტორია გურლიფშიდან მდ. ვენგურამდე.

მართლაც, ეს ტერიტორიები კომუნისტურ ეპოქამდე დადიანების მფლობელობაში იყო. აღსანიშნავია, რომ რუსეთთან შეერთების შემდეგ აფხაზეთში გაუცხოების პროცესი უფრო ინტენსიურად წარიმართა.

სამწუხაროდ, სიტუაცია საქართველოშიც დაიძაბა და ქართველმა საზოგადო მოღვაწეებმა ვერ შეძლეს აფხაზეთში მიმდინარე პროცესებისთვის სათანადო ყურადღება მიექციათ.

არა და, აფხაზების მმართველი წრეები, რუსებთან მიღწეული პრივილეგიები მდგომარეობის შესანარჩუნებლად ისევ ანტიქართულ პოლიტიკას ატარებდნენ, რაც აფხაზების გაუცხოების პროცესს რეალურს ხდიდა.

ისტორიიდან ცნობილია, რომ XIX-საუკუნის 70-იან წლებში ადგილი ჰქონდა აფხაზების გასახლებას თურქეთში, რაც მუჰაჯირობის სახელითაა ცნობილი, მაგრამ ამ ეპოქაში თურქეთში არ გაუსახლებიათ არც ერთი ჩრდილოკავკასიური წარმომავლობის აფხაზი, ყველა ვინც წავიდა თურქეთში მეგრული აფხაზები იყვნენ, რაზედაც მეტყველებს ის გარემოება, რომ თურქეთში მცხოვრებ აფხაზებს წარმოუგენა არა აქვთ ე.წ. აფხაზურ-აღიღურა ენაზე, მაშინ, როდესაც შესანიშნავად მეტყველებენ მეგრულად.

XIX-საუკუნის ბოლოს რუსეთის იმპერიამ ჩინარდა მოსახლეობის აღწერა, სათანადოდ საქართველოშიც. საქართველოში ქართველებმა ეროვნებად აღიარეს იმ კუთხის დასახლებებს, სადაც ისინი ცხოვრობდნენ – კახელი, იმერელი, გურული, აფხაზი, აჭარელი, ხევსური, მეგრული და ა.შ.

ქართველებად ექვერნენ ძირითადად ქართველები და ინტელიგენცია.

სწორედ, მაშინ განხორციელდა ბოლო საუკუნეებში აფხაზეთში ჩამოსული ჩრდილო-კავკასიელების აფხაზებად ჩაწერა, რაც ქართული საზოგადოების ყურადღების მიღმა დარჩა.

ანტიქართულმა ძალებმა ეს მოვლენა გამოიყენეს და აფხაზები ერად გამოაცხ-

ადეს, რასაც მოყვა ე.წ. აფხაზურ-აღიღურა ენის აფხაზების მშობლიურ ენად დაკანონება, რომელსაც საფუძვლად დაედო, თუ არ ვცდებით, აღიღურა ენის სინკრუსური დიალექტი.

არა და, ე.წ. აფხაზურ-აღიღურა ენაში თითქმის არც ერთი სიტყვა არაა აფხაზური, მასში ძირითადად აღიღურა და მეგრული სიტყვებია. ვფიქრობ უფრო გამართლებული იქნებოდა მას მეგრულ-აღიღურა ენა რქმეულია, მით უმეტეს, აფხაზების მშობლიური ენა ყოველთვის მეგრული იყო.

კომუნისტურ ეპოქაშიც სიტუაცია, ფაქტობრივად არ შეცვლილა, მაგრამ ანტიქართულ პროცესებს აწარმოებდნენ არა შარაშია და თავადური წრეები, არამედ ის ბოლშევიკები, რომლებსაც გაუჩნდათ შანსი აფხაზეთის მთავრობაში მოხვედრილიყვნენ.

კომუნისტური ეპოქის პირველ წლებში ჩამოყალიბდა აფხაზეთის საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკა, რომელიც შემდგომში გახდა აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკა საქართველოს შემადგენლობაში, რასაც აფხაზები მიიხვედნენ მათ დაწავრად, მაშინ, როდესაც არც ერთი სტატუსი და არც მეორე არ ერგებოდათ, და აი რატომ? – არა თუ საკავშირო რესპუბლიკის, არამედ ავტონომიის სტატუსის მისაღებას აუცილებელი იყო აფხაზების რაოდენობა აფხაზეთის მოსახლეობის 30%-მეტი უნდა ყოფილიყო, მაშინ როდესაც მათი რაოდენობა 12-15%-ს არ აღემატებოდა.

სწორედ, აფხაზეთისთვის ავტონომიის სტატუსის დაკანონებისას ადგილი ჰქონდა შემდეგ მოვლენას – რადგანაც უკვე თითქმის გამორიცხული იყო აფხაზეთის შემადგენლობაში სოჭი-ტუაფსუს რეგიონის დაბრუნება, გადაწყდა, რომ აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის ფარგლებში მოექციათ სამეგრელოს ტერიტორია მდ. ვენგურიდან გურლიფშიამდე, წინააღმდეგ შემთხვევაში აზრს კარგავდა აფხაზეთისთვის ავტონომიის სტატუსის მინიჭება.

ამდენად, დაინაგრენ არა აფხაზები, არამედ მეგრელები.

ლოგიკურია, როდესაც ამაზე არაფერს ამბობენ აფხაზები, მაგრამ აღმაშფოთებულნი, როდესაც ამაზე ხმას არ იღებენ ქართველი მეცნიერები და პოლიტიკოსები.

1932 წელს საბჭოთა კავშირში შემოვიდა პიროვნების პასპორტი, სადაც პირველად იქნა შეტანილი ეროვნების რეკვიზიტი.

ბუნებრივად, ქართული ტერიტორიული ჯგუფის წარმომადგენლები ყველანი ქართველებად დაეწერნენ, მხოლოდ აფხაზების ლიდერებმა შეძლეს, რომ „აფხაზი“ ეროვნებად დაკანონებულიყო.

კომუნისტურ ეპოქაში საქართველოში ამისთვის თითქმის არავის მიუქცევია მწერადლება, მაშინ როდესაც ეს იყო სრულიად არასწორი გადაწყვეტილება, რომელსაც საშინელი შედეგი მოჰყვა.

ყოველ შემთხვევაში, ამ ეპოქიდან თითქმის ღიად წარიმართა ქართული სინამდვილიდან აფხაზების გაუცხოების პროცესი, განსაკუთრებით 50-იან წლებიდან.

სწორედ ამ ეპოქიდან ე.წ. აფხაზურ-აღიღურა დაიწყო აფხაზეთში ქართული ასოები რუსული ასოებით შეიცვალა.

სხვათა შორის, ამ დამწერლობის ავტორმა დიმიტრი გულიამ ერთმნიშვნელოვნად აღიარა, რომ უკველებს აფხაზები ქართველები (მეგრელები) არიან, მაგრამ ქართველ საზოგადო მოღვაწეებს და მეცნიერებს არც ამაზე გაუმახვილებიათ მწერადლება, რასაც გამართლება არა აქვს, მაგრამ ამაში მოულოდნელი არაფერია, ვინაიდან საქართველოს ხელისუფლებამ, პოლიტიკოსებმა, საზოგადო მოღვაწეებმა და მეცნიერებმა აფხაზეთში მიმდინარე ანტიქართული პროცესებისადმი აშკარად ინტერულად იყვნენ განწყობილი, რასაც მივიჩნევთ ეროვნული მნიშვნელოვან დასაშაულად.

როგორ წარიმართა მოვლენები აფხაზეთში და როგორი ტრაგედიით დასრულდა, ეს მეტ-ნაკლებად ცნობილია, მაგრამ აუცილებელია გაკეთდეს ზუსტი პოლიტიკური და მეცნიერული ანალიზი თუ რამ განაპირობა აფხაზეთის საშინელი მოვლენები და დამუშავებული იქნას სახელმწიფო პროგრამა ისტორიული კანონზომიერების აღსადგენად.

XXX

P.S. აფხაზური საკითხის გადაწყვეტის მიზნით დიდი ხანია მიმდინარეობს ქართულ-აფხაზური შეხვედრები, რომლებიც უცხო ქვეყნების დიპლომატებიც არიან ჩართული, მაგრამ, სამწუხაროდ, არც ერთ შეხვედრაზე არ დამდგარა საკითხი თქ-

მულიყო სიმართლე აფხაზეთზე, აფხაზებზე, აფხაზეთში მიმდინარე ანტიქართულ პროცესებზე, რამაც ერთ-ერთი უარყოფითი როლი ითამაშა აფხაზურ ტრაგედიაში.

არა და, როდენ გასაკვირიც არ უნდა იყოს, მაგანნი გრძობენ, რომ სიმართლის თქმამ შეიძლება გადაწყვეტილი როლი ითამაშოს აფხაზური პრობლემის ობიექტურად გადაწყვეტაში, რის გამოც მათ გადაწყვიტეს დაემტკიცებინათ, რომ აფხაზები ქართველები არ არიან, მაგრამ არ გაუმართლდა, სწორედ მათი გამოკვლევებით კიდევ ერთხელ დადგინდა, რომ აფხაზები ქართველები არიან, უფრო ზუსტად აფხაზეთში მცხოვრებ მეგრულს ერქვა აფხაზი.

ყოველ შემთხვევაში სიმართლე აფხაზეთზე შემდეგია:

– „აფხაზეთი“ ევრისის სამეფოს რიგითი საერისთაო იყო ახალი წელდაღრიცხვის I-საუკუნიდან.

– „აფხაზები“ ქართველები იყვნენ, უფრო ზუსტად აფხაზეთში მცხოვრებ მეგრულს ერქვა აფხაზი, ისევე, როგორც ლაზიკაში მცხოვრებ მეგრულს ერქვა ლაზი, შემდგომში იმერეთში მცხოვრებს – იმერელი, გურიაში – გურული და ა.შ.

– აფხაზების მშობლიური ენა იყო მეგრული, უფრო ზუსტად მეგრული ენის აფხაზური დიალექტი, ასევე როგორც სენაკური თუ სამურზაქანოული დიალექტები.

– აფხაზებს მხოლოდ მეგრული გვარები ჰქონდათ. აფხაზურ და მეგრულ გვარებს შორის ისეთივე განსხვავებაა, როგორც სენაკურ, ზუგდიდურ თუ მარტვილურ გვარებს შორის.

– აფხაზეთში ყველა ტოპონიმი მეგრული იყო, „აფხა“ მეგრული სიტყვაა და „ბეჭს“ ნიშნავს.

მართალია, XVII-საუკუნიდან აფხაზური ტოპონიმების ნაწილი გადაკეთდა აფხაზურ სტილზე, მაგრამ ყველას ემჩნევა, რომ მეგრული ტოპონიმი იყო.

– აფხაზები, როგორც მეგრული ტერიტორიული ჯგუფის წარმომადგენლები I-საუკუნიდან ქრისტიანები იყვნენ.

– XVII-საუკუნიდან აფხაზეთში ჩამოსახლდნენ ჩრდილო კავკასიელები, აღიღურა, ბალყარები, ყაბარდოელები და ა.შ., რომლებიც XX-საუკუნის დასაწყისში აფხაზებად დაეწერნენ.

მართალია, მათი რაოდენობა დღესაც არ აღემატება აფხაზების რაოდენობის 10-12%-ს, მაგრამ მათ ერთ-ერთი გადაწყვეტილი როლი ითამაშეს აფხაზურ მოვლენებში.

– XX-საუკუნის დასაწყისში ცნება „აფხაზს“ დაეკისრა ეროვნულობის ფუნქცია და ჩამოყალიბდა ე.წ. „აფხაზი ერი“.

– აფხაზების სახელმწიფო ენად დაკანონდა ე.წ. „აფხაზურ-აღიღურა“ ენა, რომელიც რეალურად „მეგრულ-აღიღურა“ ენაა, რადგანაც მასში მხოლოდ მეგრული და აღიღური სიტყვებია, რაც კიდევ ერთხელ ამტკიცებს, რომ აფხაზების მშობლიური ენა იყო მეგრული.

ყოველივე ეს უნდა იცოდეს არა თუ ქართველმა და აფხაზმა ხალხმა, არამედ მსოფლიო საზოგადოებამ.

სწორედ ამის უთქმელობას მივიჩნევთ ქართველი პოლიტიკოსებისა და მეცნიერების მიერ დაშვებულ ეროვნული მნიშვნელობის შეცდომად.

დამწერწმუნეთ! – თუ აფხაზები ერთმნიშვნელოვნად გააცნობიერებენ, რომ უძველესი აფხაზები ჭეშმარიტი ქართველები, უფრო ზუსტად, აფხაზეთში მცხოვრები მეგრელები არიან, შეუძლებელია მათ არ მიინდომონ თავიანთ ხალხში დაბრუნება.

ანზორ შონია
მკვლევარი, „ზაზისის“
აკადემიის წევრი

სამწუხარო ამბავი მოვიდა რედაქციაში – ბატონი ანზორ შონია ინსულტის შეტევის გამო მოთავსებულია ქალაქის საავადმყოფოს რეანიმაციულ განყოფილებაში და მისი მდგომარეობა მძიმედ სტაბილურია. გაზეთ „ილორი“ რედაქცია, მისი ერთგული მკითხველები იმედოვნებენ, რომ სახელოვანი მეცნიერი და მკვლევარი მალე გამოჯანმრთელდება და კვლავაც გაახარებს მკითხველებს თავისი აქტუალური და საინტერესო პუბლიკაციებით.

ჯანის სიმრთელე ვუსურვოთ ბატონ ანზორს!

პოეზიის კუთხე

მარჩბილითუ

მარჩბილითუ, მარჩბილით,
გაგაგონენთ სასწაულსი.
სამარგალოშ დულა თხომუ
გირსხაბალე მარგაღურსი.
სი, მუსურე ოქრთუქ, ჯიმა,
მუშენრე ტვინ ვაიფუნსი,
მარგაღურს ვაშქიღულე,
თენა გურსუ, სი ვარტუნსი?!
ვორწყექ, მარგალობა დინუ,
მალას ვერაგაღურაფუ
ჩქი თისხესი უჯიკაფუნთ
რობის ქენიბათქუაფუ.
ათქვქუმა მუ ფქიმიანთ,
მუჟამს ვეგლებირუაფუ,
„აშო ჩელა“ მემდინონან
გური მუჭომ გაქუაფუ.
ოშურეთის სქანი ბაბუს,
ნამუ ნინათ უწოლენქი,
ვარა, მუჭო დაჯერუა
სი თი კონიშ მოთა რქიქი?
ნინა სქანი ვაწორ უნს და
მარგალ კონი სივარექი,
დულ ვეღორა, შხვა ვადორა,
კონანური კონი რქიქი.
ირ ნაბოჯის ქიგიშინი,
მინ რქიქი დო სო მეურქუ,
მარგალობაქ მეგეიდინ და
უჯგუ, გაშქოლასუ შურქი.
მუში ნინაშ გამაჯოგე
დღასუ ვემანგარენს წელსი,
სოთინ თინა ვეშქიძირე,
ვართ ღურელს დო, ვართი თელსი!

ანზორიკო თორია

კათოლიკოს-პატრიარქი – სულიერი საზღვის შემბროვების მნიშვნელობაზე

სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა, მცხეთა-თბილისის მთავარეპისკოპოსმა, ბიჭვინთისა და ცხუმ-აფხაზეთის მიტროპოლიტმა, უწმიდესმა ილია უნეტარესმა ილია მეორემ სულიერ საზღვის შემბროვების მნიშვნელობაზე იქადაგა. როგორც მან საკვირაო ქადაგებისას აღნიშნა, ადამიანები მთელი ცხოვრების განმავლობაში აგროვებენ რაიმეს. მისი თქმით, ბავშვობაში თავად თანატოლებთან ერთად მარკებს აგროვებდა და იყენებდნენ ისეთივე ვინც ფულს აგროვებდა. უწმიდესისა და უნეტარესის განცხადებით, მთელი ცხოვრების განმავლობაში ადამიანები მატერიალურ საზღვის დაგროვებაზე ზრუნავენ, აგროვებენ და არ იციან – რისთვის.

„სმირად შეიღებს ვეგროვებთ და ვუტოვებთ, თუმცა მათ როგორც მიიღეს, ისევე ქარი წაართმევს და არ დააფხავს თქვენს შრომას“, – აღნიშნა კათოლიკოს-პატრიარქმა და მრევლს სახარებიდან ამონარიდი შეახსენა, როდესაც უფალთან ახალგაზრდა ჭაბუკი მიდის და ინტერესდება, რა უნდა გააკეთოს იმისთვის, რომ მოხვდეს სასუფეველში.

„უფალმა უთხრა – არა იმრუშო, არა იპარო, არა ცილი სწამო, პატივი ეც მამასა შენსა და დედასა შენსა... ეს ჭაბუკი ძალიან მდიდარი იყო და უფალმა მას ურჩია გაეყოფა მთელი თავისი ქონება, დაერიგებინა ღარიბებისთვის და მას გაყოლოდა. ჭაბუკი დამწუხრდა და წავიდა, რადგან ძალიან მდიდარი იყო“, – აღნიშნა უწმიდესმა და უნეტარესმა. მისი თქმით, ადამიანებმა უნდა იცოდნენ, რა უნდა შეაგროვონ და რისთვის უნდა შეაგროვონ.

„სმირად ადამიანები აგროვებენ საუნჯეს, რომელიც მიაცილებს მხოლოდ სამარის კარამდე, შენდევ კი რჩება. იყო ასეთი შემთხვევა, როდესაც დარჩენილ ქონებაზე ჩხუბი ატყდა და ამას ერთი ადამიანი შეეწირა კიდევ. უნდა გვასოვდეს, რისთვის მოვედით ჩვენ, სად მივდივართ და რას წავიდევთ. ღმერთმა ინებოს, რომ გაგვესწინას გონება და ყოველმა ჩვენგანმა დაინახოს, სად არის საუნჯე ჩვენი და რა უნდა ვიწუხოთ. ის საუნჯე, რომელიც მიგვაცილებს მხოლოდ სამარის კარამდე, თუ ეს, რომელიც საიქიოშიც გამოგვეყვება“, – აღნიშნა უწმიდესმა და ისურვა, რომ ღმერთმა მოეღერს მისცეს სულიერი საუნჯე.

“ცოტა ლენინიზმი” ანუ რით გვაშინებს თვითონ უფინეზული ვერულაშვილი, თავისი “ბამაუპატიურებელი” დეკლარაციებით

“ცოტა ლენინიზმი” საარჩევნო კამპანიაში, ბევრი პრობლემა საარჩევნო სივრცეში, კმაყოფილი ოპოზიცია, მცირედ შეშფოთებული ხელისუფლება, – ასე მოკლედ შეგვიძლია დავახასიათოთ განვლილი კვირა. ერთს საპარლამენტო ასამბლეის პრეზიდენტი რიკარდო მილიორის მიერ ნახსენებმა ტერმინმა – “ლენინიზმი”, გვარიანად შეარყია ჩვენში მიმდინარე პოლიტიკური პროცესები: ვინ მილიორი სულელად გამოაცხადა, მერე კი თავისი სიტყვები უკან წაიღო, ვინ განაცხადა, ეს სიტყვები მმართველ პარტიას დააკვდა ზედო, ვინ კიდევ იძახდა, მილიორი ოპოზიციას ლაპარაკობდაო. თუმცა, მგონი, ყველა უფრო იმაზე უნდა ვდარდობდეთ, ევროპულმა დიპლომატმა ზოგადად ლენინიზმის ნიშნები რომ დაინახა ოდესღაც “დემოკრატიის შუქურად” გამოცხადებულ ქვეყანაში. მოკლედ, მიინახა შუქურა, როგორც ჩანს.

საქართველოს მოსახლეობა უკვე კარგა ხანია აღევნებს თვალს ორგანიზაცია “საქართველო არ იყიდებას” მიერ მომზადებულ ვიდეოკლიპებს, როლებიც ბიძინა ივანიშვილის დისკრედიტაციას ისახავს მიხნად და რომელსაც სატელევიზიო ეთერში “ნაციონალური მოძრაობა” საკუთარ სარეკლამო დროს უთმობს. მოკლედ, მართალია, გოგა ნასარიძე გვიმტკიცებდა, მე და ჩემმა მეგობარმა, როგორც კერძო პირებმა ისე ვაჩუქეთ ეს კლიპები “ნაციონალურ მოძრაობას” და უკანონო არაფერი ჩაგვიდენიაო, მაგრამ აუდიტის სახელმწიფო სამსახურის გადაწყვეტილებას ამ საჩუქრის უკანონობის თაობაზე მაინც დიდი სიხარულით შეეგება, გაიძახის – ღირსეულად დავისაჯეთ, პოდა, დაგვაჯარიმეთ როგორც შეგიძლიათ, დაგვაჯარიმეთო. ისე არასამთავრობო ორგანიზაციებს რომ არ აეტყვებოთ ერთი ამბავი, არიქა, ნასარიძე კანონს არღვევსო, ალბათ, მოგელადის სამსახურს არც კი დაესიზმრებოდა ამ საქმის შესწავლა, თუმცა შესწავლა და... ასე

ავიწროებენ “ნაციონალური მოძრაობის” ხელისუფლებაში ყოფნის სადარაჯოზე მყოფ ნასარიძესა და მის ორგანიზაციას, თუმცა თვითონ ამით ისეთი ბედნიერია... “ნაციონალური მოძრაობის” მაკორიტარობის კანდიდატმა მარიკა ვერულაშვილმა ყვარლის რაიონის ერთ-ერთ სოფელში მოსახლეობასთან შეხვედრისას იმგვარი სკანდალური ამბავი გაახმაურა, უკვე რამდენიმე დღეა, ქართულ სოციალურ ქსელებში მეტი სალაპარაკო არაფერია. მოკლედ, ქალბატონ მარიკას ისეთი კადრები ჰქონია ნანახი, 2008 წლიდან მოყოლებული შიშისგან სულს ვეღარ იბრუნებს თურმე და ახლა უკვე ჩვენც გვაშინებს: “ისეთი კადრები მაქვს ნანახი, რა მოაქვს რუსის ჯარს და რა გველოდება... 106 ლარი კი არა, საკუთარი თავი დაგავიწყდებათ. კადრები მაქვს, 106 წლის მოხუც ქალს, რომელიც სახლიდან ვერ გაიყვანეს, ხუთი რუსი ჯარისკაცი როგორცობით როგორ აუპატიურებენ, აი, ეს ველოდება ჩვენ”, – განაცხადა ვერულაშვილმა. თქვენი არ ვიცით, მაგრამ მე უფრო იაფფასიანი და უხეირო წინასაარჩევნო განცხადება არ მომისმენია... თანაც, როგორც ჩანს, ვერულაშვილს რაღაც სექსუალური ასოციაციები აწუხებს, როცა ასე “წვინანად” ისვენებს ქალის გაუპატიურების ამბავს და სიღარიბისაგან ისედაც დაზარალებულ მოსახლეობა აშინებს: “რა დროს პენსია, საჭმელი ან სასმელია! მალე, ბიძინა ივანიშვილთან ერთად საქართველოში რუსი შემოვა, შენც გაგაუპატიურებენ, მეც და ტრიფონიასაცო!”. მეორეც – სააკაშვილს რომ რუსი ჯარისკაცების მიერ 106 წლის დედაბრის გაუპატიურების ფაქტზე რამე შეეცნო, როგორ გგონიათ, მიუღ მსოფლიოს არ დააყენებდა ფეხზე? კიდევ კარგი, ვინმემ არ ჰკითხა ვერულაშვილს, შენ ხად იყავი მაშინ, იმ დედაბერს რომ აუპატიურებენო, თორემ რა ვიცით, რას უპასუხებდა... მოკლედ, როგორც რუსები ამბობენ:

“Ври, но в меру”. მაგრამ, რა ჰქნას ქალმა, თუ უკვე მიეწევი რაღაც-რაღაცეების “ქმინა”?

ქართველები კი, ასეთ მიმე სექსობათოლოგიურ შემთხვევაზე, არც მთლად ხუმრობთ ამბობენ: “მელას რაც ელანდუბოდა, ის ესიზმრებოდა”!

რ. სანაძე (ლ. ღმერთმა დაიბარა ობამა და სააკაშვილი და განუცხადა, ერთი თვის შემდეგ დედამიწა განადგურდება, წაღით, მოსახლეობას აუწყეთ ეს ამბავით. ობამა შეერებს ამერიკელებს და განუცხადებს: უნდა გაუწყეთ ორი ამბავი – კარგი და ცუდი. კარგია ის, რომ დაერწმუნდი, ღმერთი არსებობს, ცუდი კი ის არის, რომ ერთი თვის შემდეგ დედამიწაზე სიცოცხლე დასრულდებაო. საქართველოში ჩამოსული სააკაშვილი კი იწვევს საგანგებო ბრიფინგს და აცხადებს: – ჩემო ძვირფასო ხალხო! უნდა გაცნობოთ ორი მეტად სასიხარულო ამბავი! პირველი – ღმერთმა ღირსეულ პრეზიდენტად მცნო, რადგან ყველაზე გავლენიანი ქვეყნის პრეზიდენტად ერთად მიმასპინძლა, მეორე – კაცობრიობის არსებობის დასრულებამდე მე ვიქნები თქვენი პრეზიდენტიო.

ნიკოლოზ მჟავანაძე: “უს ბახმაროს რეაბილიტაცია კი არა, განადგურებაა”

საკაშვილმა კიდევ ერთხელ განაცხადა, რომ ბახმარო მალე ევროპის ერთ-ერთი საუკეთესო კურორტი იქნება, რომელსაც დამსვენებელი ზამთარ-ზაფხულ არ მოაკლდება. ამ საკითხზე გვესაუბრება “ეკოლოგიური სამართლის ცენტრი” ხელმძღვანელი ნიკოლოზ მჟავანაძე გვესაუბრებს:

– ბახმაროს რეაბილიტაცია ერთი სათამაშო მოედნით, ამფითეატრითა და სასტუმროთი არ ამოიწურება. იქ ელემენტარული პირობები არ არის. სინამდვილეში ბახმაროს რეაბილიტაცია კი არა, მისი განადგურება ხდება. ბახვისწყლის ხეობაში შენდება 5 პირობულექტროსადგური, პესების კასკადი, რაც ბახმაროს უნიკალურ კლიმატს რადიკალურად შეცვლის. ამ პესების გამო ათეულობით პექტარი ტყის მასივი უნდა განადგურდეს და თუ ბახმაროში, ბახვისწყლის ხეობაში ეს უნიკალური ფლორა და ფაუნა არ იქნება, რა აზრი აქვს იქ თუნდაც სასტუმროების მშენებლობას? ეს დანაშაულია.

– ინვესტორი ვინ არის, სამშენებლო სამუშაოებს ვინ წარმართავს?

– პესებით სარგებლობის უფლებით თურქული კომპანია “ქეი-ჯი-ემი” ისარგებლებს, რომელსაც ამ სფეროში დიდი გამოცდილება არ აქვს, სამშენებლო სამუშაოებს ატარებს დეველოპერული კომპანია “ჯორჯიან ჰიდრო ფაუერი”, რომლის უკან დგას ქართველი საზოგადოებისთვის კარგად ცნობილი “ზარალა” – გიორგი რამიშვილი. ამ ხუთი პირობულექტროსადგურის საერთო სიმძლავრე 57 მეგავატი იქნება, რომელიც შემდეგ 110-კილოვანტაჟი ხაზით თურქეთს გადაეცემა, ფაქტობრივად, ეს პესები თურქეთს მოემსახურება, ადგილობრივ მოსახლეობას კი სარგებელი არ ექნება. მსოფლიოში საკურორტო ზონაში ამგვარ პესებს არაფერს აშენებს. მიკროკლიმატი შეიცვლება და მერე გინდა “შერატონი” ააშენონ, გინდა – “ქართიარდ მერიოტი”. თუ პესები აშენდა, ბახმაროს ყოველგვარ რეაბილიტაციას აზრი დაეკარგება. არადა, ბახმარო მსოფლიო მასშტაბის მართლაც უნიკალური კურორტია, რომელიც ზღვის დონიდან 2250 მეტრზე მდებარეობს.

ნ. კვიციანი

რეალობის დამახინჯება ბიბლიური ცოდვით

ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის დიდი ნაწილის, როგორც საქართველოში, ასევე საზღვარგარეთ, სამართლიანი აღშფოთება და გულმსოფროში გამოიწვია „ასავალ-დასავალში“ (№34) დაბეჭდილმა ინტერვიუმ სანდრო ბრეგვაძესთან და იმავე გვერდზე მოთავსებულმა ფაბრიკაციამ, სადაც ბატონ ზვიად გამსახურდიას, სულთერის მძის მერაბ კოსტავას ნაცვლად, როგორც ეს აღბეჭდილია ორიგინალურ ფოტოზე, გვერდს „უმშვენებს“ ე.წ. „ქართული ოცნების“-ს ლიდერი ბიძინა ივანიშვილი. მართალია, ა.წ. ივნისში, გაზეთ „ვერსისთვის“ მიცემულ ინტერვიუში სანდრო ბრეგვაძე ქედმაღლურად და თავდაჯერებულად აცხადებს, რომ ეროვნული მოძრაობის ერთადერთი სამართალმემკვიდრეა მოძრაობა „ეროვნულები“ (თუმცა, არ აკონკრეტებს ვინ უბოძა ეს სამართალმემკვიდრეობა), ამავდროულად კატეგორიულად ემიჯნება იმ ადამიანებს, რომლებიც დღემდე საფუძვლიანად ითხოვენ კანონიერი ხელისუფლების აღდგენას, უფრო მეტიც, სულაც „არ აინტერესებს ის ხალხი, ვისაც უტოპიური იდეაფიქსები აქვს და მარცხნაღობისკენ მის მისწრაფებას ვერაფერი აჩერებს“, მაგრამ, მაინც, თავს უფლებას ვაძლევ ჩემი აზრი საჯაროდ გამოვხატო თუ კი ამის შესაძლებლობას რომელიმე გაზეთი მომიცემს.

დღეს ისეთი ვითარებაა საქართველოში შექმნილი, რომ თუ არც არსებულ რეჟიმს უჭერ მხარს და არც „ქართულ ოცნებას“, მაშინ სამშობლოს მტრად, მოღალატედ ითვლები და აზრის გამოთქმის უფლება არ გაქვს. წარმატებით მუშაობს ფორმულა: „შუა უნდა გაიკრიფოს“ (რატომაც, ჯაბა იოსელიანის საყველთაოდ ცნობილი თეზა: „ყველას მინუს ერთი“ – გამახსენდა). როგორც ჩანს, სწორედ ეს ფორმულა და არა რაიმე კონკრეტული იდეა აკავშირებს სანდრო ბრეგვაძეს „ქართულ ოცნებასთან“. არც ერთმა და არც მეორემ არ იცის, ან არ სურთ იცოდნენ, რომ ე.წ. „შუა“ მოსახლეობის, განსაკუთრებით კი ჭეშმარიტი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ის მნიშვნელოვანი ნაწილია, რომელსაც მუდამ იდეა აკავშირებდა, დღესაც აკავშირებს და კვლავაც ძალუმს იდეისთვის, სამართლიანობისთვის, კანონიერებისთვის თავგანწირული, უკომპრომისო, უანგარო ბრძოლა.

მთელი ამ ხნის მანძილზე ყურადღებით ვადევნებ თვალყურს როგორც ბიძინა ივანიშვილის, ასევე სანდრო ბრეგვაძის პუბლიკაციებსა თუ ზვიად გამსახურდიას, მაგრამ არსად წამიკითხავს და მიმისმენია თუ რა იდეამ გააერთიანა ისინი ან რა კონკრეტულ იდეას სთავაზობენ ეროვნული იდეოლოგიის მატარებელი ხალხს. „ეროვნულების“ და ივანიშვილის აზრთა აბსოლუტური თანხვედრა, როგორც თავად ბრეგვაძე ერთ-ერთ ინტერვიუში განმარტავს, იმაში მდგომარეობს, რომ ეროვნული იდეოლოგიის აპოლოგეტს ყველაზე მეტად თურმე ის ხიბლავს და ადაფრთოვანებს, რომ ივანიშვილი „რომელიმე კონკრეტული იდეოლოგიის გაბატონების მომხრე კი არაა, ყველა მიმართულებების განვითარება და მრავალპარტიული პარლამენტი სურს ქვეყანაში“. პირადად მე, როგორც ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ერთ-ერთი წარმომადგენელი და რიგითი ქართველი, ნაკლებად დავიტყვებდი ბრეგვაძისა და ივანიშვილის პოზიციებთან და

აზრთა თანხვედრით, მოძრაობა „ეროვნულები“ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ერთადერთ სამართალმემკვიდრედ თავს რომ არ აცხადებდეს და საქართველოს პრეზიდენტის ბატონ ზვიად გამსახურდიას სახელითა და ფოტოსურათებით არ მანიპულირებდეს. „ქართულ ოცნებაში“ აწ უკვე „ინტეგრირებულ“ „ეროვნულები“ ქართველი საზოგადოების, განსაკუთრებით კი სამეგრელოს მოსახლეობის გულის აწუხებას ცდილობენ ბიძინა ივანიშვილის სიტყვებით: „ზვიად გამსახურდიას ხელისუფლების შემდეგ საქართველოს სათავეში „ქართული ოცნების“ სახით პირველად მოვა ეროვნული და პატრიოტული ხელისუფლება“. ბრეგვაძისა და მისი თანამებრძოლების აღმაფრენისა და რწმუნის კიდევ უფრო მეტად განმტკიცების საფუძველს იძლევა ივანიშვილის გამოხატულება: – „ზვიად გამსახურდიას ხელისუფლება იყო პირველი და დღემდე ერთადერთი ეროვნული ხელისუფლება საქართველოში“. ქართველი საზოგადოება, მათ შორის სამეგრელოს მოსახლეობა ეკვს არ შეიტანდა მათ გულწრფელობაში ბიძინა ივანიშვილს, ამ სიტყვების წარმთქმნად რამდენიმე თვით ადრე, პოლიტიკურ არენაზე ახალგაზრდულს, რომელსაც ჯერ კიდევ არ ჰქონდა გაცნობიერებული ის ფაქტი, რომ დღემდე ჭეშმარიტი ქართველებისთვის (და არა მხოლოდ ქართველებისთვის) ზვიად გამსახურდია გმირობის, სამშობლოსთვის თავგანწირვის, დაუღალავი ბრძოლის, კაცთმოყვარეობის, სამართლიანობის, ღირსების, სინდისის საზომად რჩება, ზვიად გამსახურდია რომ არ მოეხსენიებია აუკად, რაც ინტერვიუდან ჟურნალისტის მიერ მიზანმიმარ-

თულად ამოღების მიუხედავად, ფართო საზოგადოებისთვის მაინც გახდა ცნობილი. ქართველი ხალხი ბიძინა ივანიშვილის გულწრფელობაში, სამართლიანობასა და ეროვნულობაში ეჭვს არ შეიტანდა, თუ კი ის საჯაროდ აღიარებდა იმ ფაქტს, რომ დღემდე არსებული ყველა ხელისუფლება, ყველა არჩევნები უკანონო და ვიქცია და რომ დღესათვის საქართველოში არსებული ყველა პრობლემის გადაჭრის ერთადერთი, სამართლიანი და მშვიდობიანი გზა კანონიერი ხელისუფლების აღდგენაა.

სანდრო ბრეგვაძე თავს უფლებას აძლევს ილაპარაკოს არა მხოლოდ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის, არამედ სამეგრელოს მთელი მოსახლეობის სახელითაც, რომელიც თურმე სრულ მზადყოფნაშია უყოყმანოდ ჩაღვს იმ ახალი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ავანგარდში, რომელსაც გიორგი ჭყონდიდელის, ილია ჭავჭავაძის, კონსტანტინე და ზვიად გამსახურდიების, მერაბ კოსტავას დარად წაუძღვება ბიძინა ივანიშვილი და მათ მიერ დაწყებულ საქმეს ბოლომდე მიიყვანს. ცხადია, ბრეგვაძეს ძალუმად სწადია სამეგრელოს მოსახლეობა დაარწმუნოს ამ სიტყვების ჭეშმარიტებაში, იმ მიზნით, რომ „ეროვნულებმა“ ზუგდიდში სექტემბრის თვეში დააგვიმღ „ქართული ოცნების“ აქციაზე 20 ათასზე მეტ ადამიანს მიიყვაროს თავი. სამწუხაროდ, ავიწყდებათ, რომ ქართველი ხალხი დღეს ვინმეს ბოლომდე რომ ენდოს ამისთვის, მცირე ხნით მაინც, უკან იხედება, საგულდაგულოდ აკვირდება ვინ რა გზა გაიარა, როცა კიდევ ერთხელ არ დარჩეს მოტყუებული, გაცუცურაკებული, იმეღაცრუებული.

ამჟამად, წერილის მიზანი სუ-

ლაც არ არის ბრეგვაძის ინტერვიუში მოხმობილი ჩვენი ღირსეული, საამაყო წინამორბედებისა და „ქართული ოცნების“ კოალიციის წევრების მიერ განვლილი გზების შეპირისპირება და შეფასება. ქართველი საზოგადოება ამას თავად შეძლებს. გვინდა ყველა იმ პარტიას, პიროვნებას, ვინც ბატონი ზვიადის სახელით, ფოტოსურათებით, სამეფროვანი დროსებით ცდილობს გაიკვილოს თბილი სავარძლებისაკენ მიმავალი გზა, მოეუწოდოთ რომ იარონ, იარონ და იმოქმედონ მხოლოდ საკუთარი სახელითა და საკუთარი ავტორიტეტით, მით უმეტეს, იმ საწოთირო არჩევნების წინ, რომელიც კანონიერი ხელისუფლების დადგენილებით და საერთაშორისო სამართლითაც დღემდე უკანონოდ ითვლება. საქართველოს პყავს კანონიერი, ეროვნული ხელისუფლება, რომელმაც ამ ორივე თვის წინ ამერიკის შეერთებული შტატებიდან გამოგზავნა მიმართვა ქართველი ერისადმი და რომელიც, სამწუხაროდ, არც ერთმა „დემოკრატიულმა“ გაზეთმა არ დაბეჭდა გარდა „ილორო“-სა (იხ. 3-10 ივნისი, 2012 წ.). კომპეტენტური, უფლებამოსილი პირების გზა-წინილი უცხოეთიდან პირდაპირ და ნათელ პასუხს იძლევა კითხვაზე: – „აბა რა ექნათ“... და ბოლოს, ყველა სექტეკოსის გასაგონად კიდევ ერთხელ ხმა-მადლა ვაცხადებ, რომ კანონიერი ხელისუფლება აღდგება საქართველოში, აღსრულდება ნება დვითისა, ნება ერისა, საქართველოს მოსახლეობა გულწრფელად გაიხარებს და იხიბებს.

ღმერთი იყოს სრულიად საქართველოს მფარველი.

ეთიერ მგალობლიწვილი

უბედურო საქართველოვ საით მიდისარ!!!

(„ვარდების რევოლუცია“ და სახელმწიფო კანიაბალიზმი)

როგორც ჩანს,აკაკი ბობოხიძემ იმდენად დაბალი დონის სასწავლებელი დაამთავრა, რომ მას თავის დროზე ლოგიკის ზოგადი კურსი არ უსწავლია და ბუნებრივია, ლოგიკის ელემენტარულ კატეგორიებსაც არ იცნობს. მისი მიერ გაკეთებული ზემოაღნიშნული უცნაური განცხადებიდან გამომდინარე, პოლიტიკურად შეძენილი საპარლამენტო ოპოზიციის მისთვის სანდრო გირგვლიანის ნამდვილი მკვლელების დასახელება უნდა მოეთხოვა. სამწუხაროდ, დისკუსია ამ მიმართულებით შეგნებულად არ წარმართეს და გასული საუკუნის 30-იანი წლების კომპაგვირების დონეზე მოაზროვნე ა. ბობოხიძე უხერხულ მდგომარეობაში არ ჩააყენეს. ნებისმიერ ცივილიზებულ ქვეყანაში, ზემოაღნიშნულ კითხვაზე ა. ბობოხიძის მსგავს „კანონშემოქმედებით“ ადამიანებს დასაბუთებული პასუხის გაცემას ოფიციალურად მოსთხოვდნენ. წინააღმდეგ შემთხვევაში, საჯაროდ ბოდიშს მოახდევინებდნენ. საუბედუროდ, „ნაციონალურ-კანიაბალიზტი“ პარტიის წევრებისათვის ყველაფერია დასაშვები და საპატივებული. უკანონობის ამ უხეიარსობამ და უხეიარ განცხადებების ოფიციალურად გაკეთებამ, გირგვლიანების ოჯახის წევრებს განუზომელი ფსიქოლოგიური დარტყმა მიაცენა. სანდრო გირგვლიანის მკვლელობიდან წელიწადნახევარში დარდისა და ნერვიულობისგან უსამართლობასთან შეუპოვარი მებრძოლი ქალბატონი ირინა ენუქიძე გარდაიცვალა, შემდეგ ბებია – ქალბატონი ეთერ ფალავანდიშვილი და ბაბუა ჯიმშერ ენუქიძე. ჯერ-ჯერობით ცოცხლად დარჩენილი გურამ გირგვლიანი, დღევანდელ სახელისუფლებო კანიაბალიზმს ვაჟკაცურად უშეგავდება და გამარჯვების იმედის რწმენა აცოცხლებს.

ბოლშევიზმისა და ფაშისმის ისტორიის მწარე გამოცდილებამ დაადასტურა, რომ ნებისმიერი დიქტატურის შენარჩუნება სამ ძირითად ფაქტორზე იყო და არის დაფუძნებული: ა) იდეოლოგიური ზემოქმედებით მასის მაქსიმალური გამოთავიანება – „შავის და თეთრის“ ვერგარჩევის დონეზე დაყვანა; ბ) ხელისუფლებისათვის მიუღებელი და საღად მოაზროვნე ადამიანების „ქვეყნისა და ხალხის მტრად“ გამოცხადება; ვ) სახელმწიფო სამოქალაქო სისტემის საპოლიციო რეჟიმში მოქცევა. თუკი საქართველოს დღევანდელი სიღრმისეულად გააგანაღებებ, ნათელი გახდება, რომ მ. სააკაშვილის მმართველობის სისტემა, ზემოაღნიშნულ სამივე ფაქტორს ემყარება. წარსულთან შედარებით, სააკაშვილ-მერაბიშვილ-ახალაიების ტანდემი, კანიაბალიზტი აზროვნების პათოლოგიური გამოვლინების პარალელურად, საზოგადოებაზე შიშის ფსიქოლოგიური ზემოქმედებითაც წარმატებით მუშაობს. განსაკუთრებული თვალსაჩინოების ადგილებში შემინული პოლიციის შენობების მშენებლობები მაქვს მხედველობაში. ამით საზოგადოებას პირდაპირ ეუბნებიან: „გეშინოდეს ჩვენი“! ამ დევიზით მოქმედებდა კანიაბალიზტი ცნობიერების მქონე ადამიანების ბაზაზე შექმნილი „მხედრონიელთა“ ორგანიზაცია. მისმა წევრებმა დაუფეს სათავე იმ შემხარავ მკვლელობებს, რომელიც სამეგრელოს რეგიონიდან გასული საუკუნის 90-იან წლებში დაიწყო. მხედველობაში მაქვს რუსთავის „მხედრონიის“ წევრების მიერ ქალაქ ზუგდიდში 1993 წლის 8 ნოემბერს ჩადენილი ამაზრზენი მკვლელობების ფაქტი. დოკუმენტურად დადასტურებულია, რომ ზვიად გამსახურდიას მომხრე ტყვედაყვანილი სამი გვარდიელი (დევან ფაღავა, შალვა ცინცაძე – მესამის ვინაობა დაუდგენელია) მხედრონიელების – დავით გუჯაჯიანისა და დავით გულორდავას ბრძანებით დახვრიტეს, გვამები სოფელ ჭითაწყარის სანაგვეზე ჭაობიან ადგილებში გადაყარეს. ისიც ცნობილია, რომ აღნიშნული საქმის ძიება რღვრად ახალაიას ჰქონდა მინდობილი. გარკვეული მოსაზრებებიდან გამომდინარე, მისივე ინიციატივით ძიების პროცესი მოულოდნელად შეწყდა და საქმეც დაიხურა. ამ ფაქტებიდან 10

წლის შემდეგ, იგივე საკითხი ცნობილმა ჟურნალისტმა დ. ჩუბინიძემ ისე „გააცოცხლა“ და საქართველოს გენერალურ პროკურორს ნ. გვარამიას პრესის საშუალებით ოფიციალურად მიმართა. „ბატონო ნიკა, – ვკითხულობთ განცხადებაში – გამოთხოვთ სისხლის სამართლის საქმე №5393869 და პითხეთ ცნობილი ზუგდიდელი მანიაკების – დათა და ბაჩო ახალაიების მამას – სამეგრელო-ზემო სვანეთის სამხარეო პროკურორს როლანდ ახალაიას, რატომ, რა უფლებით, ვისი ბრძანებით არ მიიყვანა ამ ამაზრზენი მკვლელობის გამომძიება ბოლომდე? ბატონო ნიკა, დაკითხეთ მოწმე ანზორ დამიანეს ძე სართანია, ის თქვენ საინტერესო ამბავს გაამბობთ.“ სამწუხაროდ, ამ სამართლიან მოთხოვნას არანაირი რეაგირება არ მოყოლია. იმ პერიოდის პრესაში გამოქვეყნებული დოკუმენტური მასალების მიხედვით, ჩნდება ეჭვი, რომ რ. ახალაიას მიერ საქმის მოულოდნელად შეწყვეტა, ზემოაღნიშნულ მკვლელობაში მისი ერთ-ერთი შვილის ფიგურირების ფაქტით უნდა ყოფილიყო განპირობებული. ეს რომ არა, ქვეყნის გენ.პროკურორი დ. ჩუბინიძის განცხადებასთან მიმართებაში გარკვეულ რეაგირებას გააკეთებდა.

ჩემს მიერ მოტანილი ფაქტი ერთი მაგალითთაგანია იმ კანიაბალიზტი ქმედებებიდან, რომელიც ზ. გამსახურდიას მხარდამჭერების წინააღმდეგ ე. შევარდნაძის ხელისუფლებამ და ჯ. იოსელიანის „მხედრონიელთა“ დაჯგუფებამ განახორციელა. ქვეყნისა და საზოგადოების უბედურება იმაში მდგომარეობს, რომ ზ. გამსახურდიას წინააღმდეგ მებრძოლი „ჯაბახისტი მხედრონიელების“ აქტიური წევრები, დღეს სახელისუფლებო შტოებშია გადაწვეული (პარლამენტი, შინაგან საქმეთა სამინისტრო, კულტურის სამინისტრო და ა.შ.) მათი ყოველი ქმედება, „მხედრონიელთა“ წინა წლების სამარცხვინო ფუნდამენტზე დაშენებული. „ჩვევარჯულზე უმტკიცესი“ უთქვამს ჩვენს წინაპრებს. უდანაშაულო ადამიანების მკვლელობების აუცილებლობა, ნაციონალ-ფაშისტური ხელისუფლების ზოგიერთ მინისტრებს შიზოფრენიის ნიშნებით ისე მოულოდნელად წამოუვლის, რომ მათი მდგომარეობიდან გამოყვანის ერთადერთ რეცეპტზე ადამიანის სისხლით ხელების გადაბანვა წარმოადგენს. ქვეყნის უბედურება იმაში მდგომარეობს, რომ პოლიციის რიგები ასეთი ავადმყოფური სენით დაავადებული პიროვნებებით იქნა შევსებული. ამის საუკეთესო დადასტურებას, ხელისუფლების მხრიდან სატრაბახოდ ქცეული პოლიციელების მიერ უდანაშაულო ადამიანების მკვლელობები წარმოადგენს. აღნიშნულ საკითხთან მიმართებაში არსებული მასალების გაცნობა და პოლიციელთა დანაშაულებრივი ქმედებების ანალიზი, შინაგან საქმეთა სამინისტროს შესაბამისი განყოფილების „სამუშაო გეგმის“ შემადგენელი ნაწილის შთაბეჭდილებას ტოვებს. ამის დადასტურების ერთ-ერთ გამოვლინებას პოლიციელთა მხრიდან 2006 წლის 23 თებერვალს სოფ. ვარციხის (ბაღდადის რაიონი) ხიდთან სამი უდანაშაულო ახალგაზრდის ავტომატური იარაღით ჩაცხრილვა წარმოადგენს. მხედველობაში მყავს ბუთხუზ კიხრია – 25 წლის, ზვიად გაბუხარდია – 31 წლის და ვალერი ბენდელიანი – 28 წლის. ეს ახალგაზრდები ქუთაისიდან ვარციხეში წვეულებაზე დაქირავებული ტაქსით მიდოდნენ. ექსპერტის დასკვნით, ბუთხუზ კიხრიას 53 ტყეა ქონდა მოხვედრილი, ერთი ილდიის ქვეშ. ზვიად გაბუხარდიას 19, ვალერი ბენდელიანს 28. პოლიციისადმი დამორჩილების მიუხედავად, თითოეულ მათგანს ავტომატური იარაღის სრული ჯერი ქონდა მიშვერილი. მართალია, პოლიციელთა მხრიდან მოკლული ახალგაზრდების უდანაშაულობა დამტკიცდა, მაგრამ დანაშაულები არავის დაუსჯია. პირიქით, მომხდარი ფაქტი „წარმატებულ ოპერაციად“ შეფასდა და მისი შემსრულებლები შინაგან საქმეთა სამინისტრომ საფეხურებრივად დააწინაურა. ვალერი ბენდელიანისადმი (მოკლული ბუთხუზ ბენდელიანის მამა) ნ. ბურჯანაძის და მ. სააკაშვილის მხრიდან მიცემული პირობა – „საქმეს პირად კონტროლზე ავიყვანოთ“, იმ ფორმით „შესრულდა“, რომ ძიების პროცესი შეგნებულად „მიაფუნქეს“ და მომხდარი ფაქტის ცოცხალი მოწმე – ტაქსის მძღოლი ვია ჩიტაიშვილი საქმეს ჩამოაცილეს, ხელსაყრელი პირობების შეთავაზებით სამუშაოდ საბერძნეთში გაუშვეს.

საქართველოს მომავალი თაობების ამოსაწვევად ამოქმედებულ სიკვდილის ცეკს, შინაგან საქმეთა მაშინდელი მინისტრი ვ. მერაბიშვილი და მისი ხელქვეითები წარმატებით იქნენ. მოსახლეობის პერმანენტული შიშის ქვეშ ყოფნის ერთადერთ აუცილებელ საშუალებად, ახალგაზრდებისაგან ქვეყნის მოქალაქეების „გამოსწორვა“ მიანდათ. ამ მიმართულებით გატარებული ნებისმიერი ღონისძიების მაღალი ეფექტურობისა და საზოგადოების ფსიქოლოგიურად დათრგუნვის მიზნით, მათ მიერ დაგეგმილი მკვლელობათა სერიები, დღისით ხალხმრავალ ადგილებში იყო გათვალისწინებული. არსებით მნიშვნელობას არ ანიჭებდნენ, ამორჩეული მსხვერპლი დანაშაულები იყო თუ არა. ქუჩაში ნებისმიერი გამვლელი ახალგაზრდა, ან პროვინციიდან სტუმრად ჩამოსული და ტაქსიდან გადასული პიროვნება, პოლიციის ფორმაში გადაცემული კანიაბალიზმის გასროლილი ტყვიების მსხვერპლი შეიძლება გამხდარიყო. ამის ცოცხალ მაგალითს აჭარბიდან, ჩამოსული სამი ახალგაზრდის (ბადრი გორგაძე – 21 წლის, მარადი ართმელაძე – 22 წლის, რომანი სურმანიძე – 18 წლის) სამკორში მანქანიდან გადმოსვლისთანავე ადგილზევე ჩაცხრილვის (2006 წლის 13 იანვარი) ფაქტი წარმოადგენს. მართალია, ამ ახალგაზრდების უდანაშაულობა მალევე დამტკიცდა, მაგრამ დანაშაულები არავის დაუსჯია. ხელისუფლების მხრიდან ადამიანის სიცოცხლისადმი ასეთი ჰაიპრად დამოკიდებულება, საქართველოს მოსახლეობის უპასუხისმგებლობის შედეგია. მით უმეტეს, ერისა და ბერის მიერ კონსტიტუციურად მონიჭებული სწორი არჩევანის უფლების გადაწვევებში მომენტში 20 ლარად „გაყიდულ“ შედეგებს დღეს ვიმკით. მხედველობაში მაქვს ძალღონის სტრუქტურებისგან განსაკუთრებული თავგასულობის დემონსტრირება, რომლის ერთ-ერთ გამოვლინებას 2008 წლის 8 მაისს პოლიციის მიერ 32 წლის გიორგი გამცემლიძის მკვლელობა წარმოადგენს. აღნიშნულ ფაქტთან მიმართებაში ყველაზე დიდი ცინიზმი იმით გამოვლინდა, რომ დემონსტრირება და ბუნებისგან ნაწუქარი სიცოცხლის ნადრევად ხელყოფისათვის, პოლიციის მუნდირში გამოსწავლილ ვახტანგ აბუაშვილს სამართლომ მხოლოდ 2 წლის პატიმრობა მიუხაჯა. ეს არის იმ უგუნოდ გადაწყვეტილების შედეგი, რომელიც თითოეულმა ჩვენგანმა წინა წლების საპარლამენტო და საპრეზიდენტო არჩევნების დროს გავაკეთეთ.

დანაშაულო პოლიციელებისადმი ხელისუფლების მიერ მფარველობის კალთის გადაფარებით, საქართველოს მოსახლეობას ერთხელ კიდევ მიანიშნეს, რომ პოლიციელის სანიშნოდ დასჯას არ დაუშვებდა, რადგან: ა) ძალაუფლების შენარჩუნებისა და სამომავლოდ გაწერილი გეგმების შესრულების საიმედო დასაყრდენს სახელისუფლებო ჩინოვნიკები პოლიციელში ხედავდა; ბ) დაუსჯელობის ზემოაღნიშნული ტენდენციის სახელმწიფოებრივ რანგში აყვანა, პოლიციელს უკანონო მითითებების მიხურ შემსრულებლად აყალიბებდა. ეს იმას ნიშნავს, რომ სამართალდამცავ სისტემაში მომუშავე პოლიციელის ჩინოვნიკებმა პერმანენტული ფორმით მიმდინარეობდა და მისგან XXI საუკუნის კანიაბალიზმის კლონს ქმნიდნენ. პოლიციელების მიერ შექმნილი კანიაბალიზტი თვისებები, ცნობილი ქართველი მეცნიერისა და საზოგადო მოღვაწის გურამ შარაძის საჯარო მკვლელობით ერთხელ კიდევ აშკარად წარმოჩინდა. მომხდარი ფაქტით, ქართულ წილში ამოხილულმა ჰაოსინთა მოდგმის შთამომავალმა მ. სააკაშვილმა, მიწაზე მფორთხავა ქართველთა მოქმედი კანიაბალიზმი „სარდალმა“, საქართველოზე და ქართულ კულტურაზე უზომოდ შეყვარებულ საღად მოაზროვნე ადამიანებს

„საუკუნის ომი“ გამოუცხადა. ბრიყვი ქართველების ხელშეწყობით და „ვარდისფერის“ წამოსახამით საქართველოს ხელისუფლებაში მოსული ახალგაზრდა კანიაბალიზტი, გურამ შარაძეში ეროვნული ცნობიერების ფუნდამენტის განმტკიცებელს ხელაგდნენ. მათ კარგად ჰქონდათ გაზრებული, რომ ცოცხალი გურამ შარაძის საქმიანობის ფონზე, აღენ დაღვინეს გვერდზე დაფუნქციონირებული მასონთა იდეების საქართველოს სინამდვილეში განხორციელება შეუძლებელი იქნებოდა. მით უმეტეს, გურამ შარაძის დონის მაღალი ინტელექტისა და ამოუწურავი ენერჯის მქონე ადამიანის იდეოლოგიურ ფორმულაზე დამარცხება, წინააღმდეგ და ქუჩაში მოხეტიალე „მარტოდა“ რიგებიდან გამოსული „ვარდისფერის“ ხელისუფლების მხარდამჭერებს ნამდვილად არ შეეძლო. მითუმეტეს, საქმე ეხებოდა ქვეყნის ეროვნული და სახელმწიფოებრივი ინტერესებიდან გამომდინარე უადრესად მტკივნეულ პრობლემებს. კერძოდ: პირადობის დამადასტურებელი მოწმეებიდან ეროვნების რეკვიზიტისა და მამის სახელის ამოღებას, „თურქი მესხების“ საქართველოში ჩამოსახლებას, რელიგიისა და ქართული ენის შესახებ კანონის მიღებას, სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და მეცნიერებათა აკადემიის გადარჩენას, თბილისის მერიის შენობის თავზე „ნაციონალისტი“ მიერ პარტიული დროშის უკანონოდ აღმართვას, გლდანის მართლმადიდებლური ეკლესიის თემურ ლენგის სტილში დარბევას და იდეოლოგიის წინააღმდეგ მუხლჩაუხრელი მებრძოლის ბასილი მკალაფიშვილის უკანონოდ დაპატიმრებას, ქართული კულტურის უნიკალური სამუხუძეო განძის გადარჩენას და ა.შ. ჩემს მიერ ჩამოთვლილი საკითხების გარშემო გამართულ დისკუსიაში, გ. შარაძე აკადემიურ სტილში ხელისუფლებას ყველა დეული მოუგო და ოპონენტები უმოწყალოდ მუხლებზე დააოქა. არსებული რეჟიმის დამამკვიდრებელ ქაჯ კანიაბალიზმს, გ. შარაძე ხმალამოწვილი მარტო-მარტო შეერკინა. ამ კრიტიკულ მომენტში, ქართული ინტელიგენციის უმრავლესობა განზე იდგა და ერთის მიერ ათასის წინააღმდეგ უთანასწორო ომს შორიდან უყურებდა, ზოგიერთი მათგანი კიდევ „იცინობდა“. ეს ინდიფერენტიზმი ხელისუფლებამ გ. შარაძის მოსაშორებლად შესანინაგად გამოიყენა. მითუმეტეს, კალიფორნიელი სომხების ფულით მოხდილ ყოფილ „მარტოდას“ კარგად ქონდათ გაცნობიერებული, რომ ცოცხალი გურამ შარაძის მიერ დარისხებული ზარების გამო, კალიფორნიის სომხური დიასპორა და თურქი „კონკისტადორები“ მათ მიერ გაწეულ მთელ საქმიანობას უარყოფითად შეაფასებდნენ. აქედან გამომდინარე, ქართული ცნობიერების დასასამარებლად შემხადებული საფეხურისათვის გაწეული შრომა „წყალში ეყრებოდა“. მხედველობაში მაქვს სომეხი და თურქი მილიარდების მიერ „ნაცების“ სასარგებლოდ „შემოწირულობათა“ მოსალოდნელი კლუბალობა. ერთდროს ქუჩაში მოხეტიალე ნიფხავდაკერებულებმა, უცხოური ოქროს შენაკადის „თქველებში“ ამჟამად უზომოდ გამდიდრებულმა, „საარსებო მინიმუმის“ დაკარგვის შიშით, მ. სააკაშვილის კაბინეტში ეპოქის შემხარავი გადაწყვეტილება მიიღეს: „გურამ შარაძე, როგორც „გამოსწორებული“ და მოუსყიდველი „ნაციონალისტი“ უნდა მოკვდეს!“ მ. სააკაშვილის მიერ ბრძანების ფორმით წარმოქმნილი სურვილის აღსრულება მერაბიშვილ-ადეიშვილის უწყებებს დაევადა. საზოგადოებისათვის მოგვიანებით გახდა ცნობილი, რომ ქართული ეროვნული ცნობიერების სამუდამოდ დასამარების მიზნით, საქართველოს ხელისუფლებას კალიფორნიელი სომხებისგან შეთავაზებული გეგმის ამოქმედება ქონდა მიხნად დასახული, რომლის პირველ საფეხურს გ. შარაძის მკვლელობა წარმოადგენდა.

ბიორბი სუფსისპირელი (გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

ოქტომბერი კური 10 თეთრით ბაპვირღება

ფქვილი ისევ გაძვირდა. ამ დროისთვის, საქართველოს სხვადასხვა რაიონში 1 ტონა ფქვილი 40-41 ლარი ღირს. მეპურეების განცხადებით, ან პური უნდა გააძვირონ ან ხარაღზე წაიღებინ. თუმცა, საბაზების ერთი ნაწილი ამბობს, რომ არჩევნებამდე პურის გაძვირებას ვერ გაბედავენ, ვინაიდან ეს გადაწყვეტილება მოსახლეობაზე ნეგატიურად იმოქმედებს.

არჩევნების შემდეგ პური შესაძლოა, 10 თეთრით გაძვირდეს. სპეციალისტების თქმით, იმ შემთხვევაში, თუ საქართველოს ბირჟებზე ხორბლის ფასი არ შემცირდა, უკვე ოქტომბრის დასაწყისში საქართველოში იაფად შექმნილი ხორბლის მარაგი ამოიწურება და წისქვილკომბინატები იძულებულნი გახდებიან, რომ ფქვილი კიდევ უფრო გააძვირონ.

დღეს მარნეულის, კაჭრეთისა და გორის წისქვილკომბინატებში ერთი ტონა ფქვილი 37 ლარი, თბილისში – 38 ლარი ღირს. არადა, წლის დასაწყისში ერთი ტონა ფქვილის ფასი საშუალოდ 30-31 ლარს შეადგენდა. შპს "იფქვის" გენდირექტორის შაქრო ბაკურაძის თქმით, პურზე

არსებული ფასის შენარჩუნებას მხოლოდ ერთი თვე შეეძლება, ოქტომბრიდან კი უკვე 10 თეთრით გააძვირებს.

აღსანიშნავია, რომ წლის დასაწყისიდან დღემდე საქართველოს ბაზრებზე ხორბლის ფასმა 60 დოლარით მოიმატა, რაც სპეციალისტთა თქმით, საკმაოდ მაღალი მაჩვენებელია. ფასის ზრდის მთავარი მიზეზი კი გვალვები გახდა. ამასთან, გვალვის გამო რუსეთში ხორბლის მოსავლის საპროგნოზო მაჩვენებელი შემცირდა. თავდაპირველი პროგნოზით, რუსეთში მოსავალი 95 მლნ ტონა უნდა ყოფილიყო, თუმცა დღეს ირკვევა, რომ მოსავალი 70 მლნ ტონაზე მეტი ვერ იქნება. უკვე ცნობილია ისიც, რომ წლეულს რუსეთი ექსპორტზე მხოლოდ 10-12 მლნ ტონა ხორბალს გაიტანს.

რაც შეეხება უკრაინას და ყაზახეთს, ექსპერტების თქმით, მოსავლის რაოდენობა არც ერთსა და არც მეორე ქვეყანაში არ შემცირებულა. წინასწარი პროგნოზით ყაზახეთში მოსავლის საერთო რაოდენობა შარშანდელის ანალოგიური, 15 მლნ ტონა იქნება, უკრაინაში კი 25-28 მლნ ტონა.

რაც შეეხება საქართველოს, მესობლეუთა ასოციაციის განცხადებით, საქართველოს ბაზარზე ხორბლის ფასების კიდევ მომატების შემთხვევაში მოკლევადიან პერიოდში ჩვენთან ფქვილი კიდევ უფრო გაძვირდება. იმპორტირებული ხორბალი კი უკვე გაძვირდა. თუ წლის დასაწყისში ერთი ტონა რუსული და ყაზახური ხორბლის შემოტანა 220-230 დოლარი ჯდებოდა, 2 თვის წინ ის 310 დოლარი ღირდა, დღეს კი მისი ფასი 330 დოლარამდე გაიზარდა.

"ჩვენ ხორბალი 310-320 დოლარად შემოვიტანეთ, ანუ გაძვირებამდე და ამ ეტაპზე ამ ხორბლის 1,5 თვის მარაგი გვაქვს. მარაგები ოქტომბრის დასაწყისში იწურება, მანამდე სტაბილური ფასები იქნება, რა

მოსდება შემდეგ, ამის პროგნოზი ძალიან რთულია, რადგან საქართველოს ბაზრის ექსპერტებიც კი მაქსიმუმ ერთთვიან პროგნოზს აკეთებენ", - აცხადებს ქურნალისტებთან საუბრისას მეხორბლეუთა ასოციაციის აღმასრულებელი დირექტორი ლევან სილაგავა.

უახლოეს პერიოდში პურზე ფასის ზრდას არ ელის პურის მე-4 ქარხნის დირექტორი მალხაზ დოლიძე. მისი თქმით, "მიუხედავად იმისა, რომ ფქვილის ფასი ბოლო 2 თვეში თითქმის 5 ლარით გაძვირდა, ჩვენ პურზე ფასი არ მოგვიმატებია და ამის გაკეთებას არც ვაპირებთ. მაგრამ თუ 40 ლარს გადასცდა ერთი ტონა ფქვილის ფასი, მაშინ დავსხდებით, დავთვლით თვითღირებულებას და შემდგომ მივიღებთ გადაწყვეტილებას", - აცხადებს დოლიძე.

განსხვავებულ განცხადებას აკეთებს შპს "იფქვის" გენერალური დირექტორი შაქრო ბაკურაძე. "მიუხედავად იმისა, რომ წლის დასაწყისიდან დღემდე ერთი ტონა ფქვილი 8 ლარით გაძვირდა, ჩვენ პური არ გაავიძვირებთ. მაგრამ ასე მუშაობას ნამდვილად ვეღარ გავაგრძელებთ. თუ ფქვილი არ გაიფუჭდა, მაქსიმუმ ერთ თვეში პურზე ფასი 10 თეთრით მოიმატებს. ფქვილი კი სავარაუდოდ არ გაიფუჭდება, რადგან მსოფლიო ბაზარზე ხორბალი მუდმივად ძვირდება. ჩვენ კი რომ არ გაავიძვიროთ პური, მაშინ წარმოება უნდა დაეხუროთ, ასე ნამდვილად ვეღარ გავაგრძელებთ", - განუცხადა "ბიზნეს რევიუ" შაქრო ბაკურაძემ.

სხვა წერილი საცხოვრების მეპატრონეები კი პურზე ფასის ხელოვნურად შენარჩუნებაზე საუბრობენ.

"ბოლო პერიოდში ფქვილი 8 ლარით გაძვირდა, მაგრამ ჩვენ პურს არ გაავიძვირებთ, უფრო ზუსტად არ გაავიძვირებთ, რადგან გვეუბნებიან, რომ

არჩევნებამდე პურის გაძვირება ხელისუფლების რეიტინგზე ცუდად იმოქმედებს. არჩევნების შემდეგ კი პური აუცილებლად გაძვირდება და სავარაუდოდ, 10-15 თეთრით", - ასეთი პასუხი გასცეს ქურნალისტებს თბილისში მდებარე წერილ-წერილ საცხოვრებში.

რაც შეეხება ხორბლის ადგილობრივ წარმოებას, ექსპერტების თქმით, ის წლიდან წლიმდე მუდმივად მცირდება, შესაბამისად, მცირდება თვითურუნველყოფის მაჩვენებელი. მაგალითად, 2003 წელს ხორბალი 117 ათას ჰექტარზე დაითესა, მივიღეთ 225 ათასი ტონა მოსავალი. მაშინ თვითურუნველყოფის მაჩვენებელი 24% შეადგინა. ამჟამად კი ხორბლით თვითურუნველყოფის მაჩვენებელი 9%-ს ჩამოსცდა, ხოლო დამუშავებული ფართობის რაოდენობა გამესამედეგულია. ექსპერტთა წინასწარი მონაცემებით, წელს საქართველოში ხორბალი დაახლოებით 40 ათას ჰექტარზე დაითესა.

არადა, მთავრობა 2012 წლისთვის ხორბლის საერთო მოთხოვნილების 35%-ის ადგილობრივი ხორბლით დაკმაყოფილებას გეგმადა. სინამდვილეში, 2011 წელს, მთლიანობაში, ადგილობრივ ხორბალს, დაახლოებით 9% ეკავა. წელს კი, დარჩენილი ექსპერტების თქმით, ეს მაჩვენებელი კიდევ უფრო შემცირდება.

ამჟამად, საქართველოში, მოსახლეობა წელიწადში დაახლოებით, 800 ათასი ტონა ხორბალსა და ხორბლის ფქვილს მოიხმარს. იმისათვის, რომ ადგილობრივმა წარმოებამ მოხმარების 35% უზრუნველყოს, მინიმუმ 280 ათასი ტონა ხორბლის მოსავალი უნდა მოვიდეს. 2003 წლიდან მოყოლებული კი ხორბლის მოსავლის მაჩვენებელი იკლებს.

პ. წიკლაური

„The Times“ : „სააკაშვილის საზრუნავს თანამდებობიდან დროული წასვლა უნდა წარმოადგენდეს“

ბრიტანული გამოცემა The Times საქართველოს პრეზიდენტ მიხეილ სააკაშვილის შესახებ სამომავლო გეგმების შესახებ სარედაქციო წერილს აქვეყნებს სათაურით „რატომ არ უნდა აჰყვას საქართველოს პრეზიდენტი ავტორიტარიზმის ცდუნებას“.

სტატია იწყება რუსულენოვანი ბიურსამხრეთაშორეთი დიქტორის მისამართით ნათქვამით – „ის ძალიან შიშველია, მაგრამ – ჩვენი ძალიან შიშველი“, და ავტორი იქვე აღნიშნავს რომ ეს განცხადება იმ დროს საკმაოდ დესტრუქციული აღმოჩნდა, რადგან შეაფერხა დემოკრატიის განვითარება რეგიონებში, რომლებმაც დასავლეთის მისი ორმაგი სტანდარტები დღემდე ვერ ააბტიეს.

„ახლა ეს თითქმის შეუძლებელია. დემოკრატიული ქვეყნებისთვის სულ უფრო და უფრო რთულია, ღიად დაუჭირონ მხარი იმ ქვეყნებსა და ლიდერებს, რომლებიც თავისუფლებას უარყოფენ და დემოკრატიაზე ზღუდავენ“, - ნათქვამია სტატიაში და აღნიშნულია, რომ საქართველოს პრეზიდენტი მიხეილ სააკაშვილს დასავლეთის კეთილგანწყობა ჯერ არ დაუკარგავს.

„მან წამყვანი როლი ითამაშა 2003 წლის „ვარდების რევოლუციაში“, პატარა ქვეყნის პრეზიდენტი პირველად 2004 წელს, ხელმძღვანე კი 2008 წელს გახდა. ამ ხნის განმავლობაში მან დაიწყო იმ ტო-

ტალური კორუფციის ამოძრკვა, რომელმაც დაამახინჯა ქვეყანა, ასევე, ეკონომიკის ლიბერალიზაცია, რათა გაეთანაბრებინა საქართველო დასავლური დემოკრატიებისთვის. შედეგად, მაშინ, როდესაც მის კავკასიულ მეზობლებთან ბიზნესის წარმოებას ყველა გაურბის, საქართველო ინვესტიციების განხორციელებისთვის კარგ ადგილად მიიჩნევა“, - ნათქვამია სტატიაში.

თუმცა, როგორც წერილშია აღნიშნული, ამ ქვეყნის დიდი პრობლემა მისი არასტაბილური და სადავო რეგიონში მდებარეობა, რუსეთთან სიახლოვე და მასთან ურთიერთობაა.

„2008 წელს რუსეთის არმიამ მხარი დაუჭირა გამოყოფილ სამხრეთ ოსეთის რეგიონს, რასაც საქართველოს მოსალოდნელი მარცხი მოჰყვა. ხუთდღიანმა ომმა დასავლეთსა და მოსკოვს შორის ურთიერთობა გაამწვავა; ომმა ბუნებრივად შეაფუთა რუსეთის სხვა პატარა მეზობლები, რომლებსაც სხვადასხვა დროს საკუთარ თავზე აქვთ გამოცდილი ის შედეგები, რომელთაც მოსკოვი მის მოსახლეს ქვეყნებთან ურთიერთობისას იყენებს. ასე რომ, საქართველოს დემოკრატიულ პრეზიდენტს უამრავი საზრუნავი აქვს, თუმცა ამ პატარა და ხმაურიანი ქვეყნის მართვასთან ერთად, მის ერთ-ერთ საზრუნავს თანამდებობიდან დროული წასვლა უნდა წარმოადგენდეს. მომავალ წელს (2013) სააკაშვილს პრეზიდენტობის მეორე და ბოლო ვადა უმთავრდება. ბოლო რამდენიმე წელია, განხილვაში იმისა, რომ კონსტიტუციაში შეტანილი ცვლილებებით, რომელთა მიზანიც პრეზიდენტის ძალაუფლების შეზღუდვა და პრეზიდენტ-მინისტრის უფლებამოსილების გაზრდა იყო, ის პუტინის ნაბიჯის გამეორებას გეგმავს და შესაბამისი მომენტში ერთი თანამდებობიდან მეორეზე გადაინაცვლებს“, - ნათქვამია ვრ-

ცელ საგაზეთო სტატიაში.

სარედაქციო წერილის თანახმად, გარდა იმისა, არსებობს დამაჯერებელი პრეტენზიები იმასთან დაკავშირებით, რომ ბოლო საპარლამენტო არჩევნების დროს მთავრობამ სახელმწიფო მედიასაშუალებები და ადმინისტრაციული რესურსი მმართველი პარტიის სასარგებლოდ ბოროტად გამოიყენა.

„ახლა, 1 ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების წინ, ოპოზიცია ჩივის, რომ პრეზიდენტი და მისი პარტია მათი ფონდების კონფისკაციით ძირს უთხრიან ოპოზიციის არჩევნებში ბრძოლის შესაძლებლობას. რუსეთიდან კი აშკარა კმაყოფილება იგრძნობა იმით, რომ მათი მტერი ახლა სწორედ მათსავე შივრცხვენს თავს. ქართული ოპოზიცია საკმაოდ უცნაურია. მის სათავეში მილიარდული ოლიგარქი ბიძინა ივანიშვილია, რომელიც რუსეთში გამდიდრდა და რომლის პირადი ქონებაც, როგორც ამბობენ, საქართველოს ეკონომიკის წლიური მოცულობის ნახევრის ტოლია. ეს სერიოზული რესურსია, მაგრამ საქართველოს რეპუტაციაც და დასავლეთში მისი მხარდაჭერაც ცალსახად დამოკიდებულია იმაზე, რომ მან უნდა დაიცვას და რეალურად განახორციელოს დემოკრატიის წესები. იმისთვის, რომ ბატონ სააკაშვილსა და მის მემკვიდრეებს ჰქონდეთ სრულყოფილი მხარდაჭერა, მათ უნდა შემოგვთავაზონ უფრო უკეთესი რამ, ვიდრე არის მტკიცებული უკანდახვევა ავტორიტარიზმისკენ და პოლიტიკური კორუფცია. ოქტომბრის არჩევნები სამართლიანად უნდა ჩატარდეს და ის აღქმული უნდა იყოს სამართლიან არჩევნებად“, - აღნიშნულია სტატიაში.

სტატიის ქართულ ვერსიას for-eig-npress.ge ავრცელებს.

„ქართული ხალხი რეალურად ვერ ბაძებს რუსი ხალხის ბარემს“

რუსეთის პრეზიდენტმა ვლადიმერ პუტინმა სარანსკში ეროვნებათაშორის ურთიერთობების საბჭოს პირველი სხდომა ჩაატარა, რომელიც მორღოვეთის რუსეთის შემადგენლობაში შესვლის 1000 წლის იუბილეს დაემთხვა.

სხდომაზე ვლადიმერ პუტინმა აღნიშნა, რომ „ჩვენი საზოგადოების ცხოვრებაში ერთ-ერთ საკანად ცნებად უნდა იქცეს ტოლერანტობა, სხვა ხალხის, ეთნოსის, კულტურისა და ცხოვრების წესის მიმართ პატივისცემული დამოკიდებულება“.

პრეზიდენტმა საბჭოს წევრებს შესთავაზა, წარმოადგინონ თავიანთი წინადადებები უმაღლეს სასწავლებლებში, სკოლებსა და სკოლამდელ საბავშვო დაწესებულებებში ამ მიმართულებით მუშაობის ფორმების შესახებ. მისი აზრით, ტოლერანტობის ერთგვარი გაკვეთილები აქტუალურია მსხვილი ქალაქებისა და იმ რეგიონებისთვისაც, სადაც უფრო ადრე წარმოდგენილი შრომითი მიგრანტების ეროვნულ-კულტურული საზოგადოებები და სათვისტომოები.

„ჩვენ არ გვაქვს უფლება, უგულვებელყოფოთ ნებისმიერი ნეგატიური ტენდენციები, რომლებიც ამ სფეროში წარმოიშობა, და უნდა გვეხმოდეს, რომ ერთნაირად ნადავზე აღმოვჩვენებულ კონფლიქტებს შეუძლია არა მარტო შეარყიოს ჩვენი სახელმწიფოებრიობა, არამედ მისი საფუძვლები დაანგრის“, - განაცხადა ვლადიმერ პუტინმა.

„დღეს დემოკრატიის განვითარებისა და თავისუფლების საბაბით სულ უფრო ხშირად წამოიყვან თავს სხვადასხვა ნაციონალისტური ჯგუფები. ისინი მონაწილეობენ მიტინგებში, მუშაობენ ინტერნეტში და მოხარდითა კლუბებში, სტუდენტურ საზოგადოებებში, გამოდიან ხან „რუსული“, ხან „ათორული“, ხან „კავკასიური“, ხან რაიმე სხვა „რეგიონული“ ნაციონალიზმის ლოზუნგებით. არსებითად, ისინი ყველანი ჩვენს ქვეყანაში სეპარატისტული, გამთიშავი ტენდენციების წარმოშობას უბიძგებენ და პროვოცირებას ახდენენ“, - განაცხადა პუტინმა.

რუსეთის პრეზიდენტის წინადადებით, უნდა ჩამოყალიბდეს ეროვნებათაშორის ურთიერთობების საბჭოს პრეზიდენტი, რათა ამ პრობლემის სხვადასხვა ასპექტზე ოპერატიულ რეაქციას იქნეს განხილული.

შემდეგ სხდომაზე ექსპერტები და რუსეთის ეროვნულ დიასპორათა ხელმძღვანელები გამოვიდნენ.

რუსეთში ქართველთა კავშირმა პუბლიკაციები რუსების მომავალი თაობების ტოლერანტობისა და ურთიერთპატივისცემის სულისკვეთებით აღზრდის პრობლემას მიუძღვნა.

„ეროვნული საბჭოს ფარგლებში ჩვენ უკვე გადავდგომ პირველი ნაბიჯი მცირე უზრუნველყოფილი ოჯახების ბავშვებისთვის – მოსკოვში მათთვის მრავალეროვნულ სკოლას ვქმნით, სწორედ უქონელი ბავშვებისთვის. ახალი გუნდერკინდები და ლომონოსოვები უნდა ვიპოვოთ. მოსკოვის მერმა სობიანინმა ამ მიზნებისთვის ფართო გამოყო – ოქტომბერში უკვე მშენებლობას ვიწყებთ“, - თქვა საბჭოს სხდომაზე.

„ჩვენი წინადადება – ამ საბჭოს ფარგლებში მოელ რუსეთში დაიგეგმოს ასეთი სკოლების შექმნა. ვფიქრობ, ადგილებზე დახმარებას ბიზნესი შეძლებს“, - აღნიშნა, აგრეთვე, რუსეთის ფედერაციის კულტურის სამინისტროს პოზიტიური როლი და მხარდაჭერა, რომელიც „უკვე აწარმოებს მოელ რუსეთში ტრადიციების მოძიების სამუშაოს“.

„ჩვენ ასეთი ფილმი გადავიღეთ“, - განაცხადა სარანსკში რუსეთში ქართველთა კავშირმა. „ძალიან კარგი, სერიოზული ფილმი გამოვიდა საქართველოსა და რუსეთის ხალხების ისტორიული კავშირების შესახებ, სადაც მითითებულია, რომ ქართველი ხალხი რეალურად ვერ გაძლებს რუსი ხალხის გარეშე“, ნათქვამია კავშირის განცხადებაში.

საბჭოელორში

რატომ ვარ მტერი?

“დღეს თვალები ამეხილა და სხვა სამყაროში მოხვდი – დაინახე რა დღეშია ხალხი”

“სახელმწიფოს განათლებული ადამიანები აშენებენ. შესაბამისად, თუ სახელმწიფო კი არ აშენებს, არამედ ანგრევს ამ სისტემას, ჩიხი გარდაუვალია. ჩიხში შესული საგანმანათლებლო სფერო კი უმძიმესი პერსპექტივაა ქვეყნისთვის. თუ არსებული ვითარება ძალიან მალე და რადიკალურად არ შეიცვლება, ეს პერსპექტივა განაჩენად იქცევა ჩვენი ახალგაზრდებისა და სახელმწიფოსთვის.” – ასე მიმართა პედაგოგებს გამოცდების ეროვნული ცენტრის ყოფილმა დირექტორმა მაია მიმინოშვილმა.

მას ზუგდიდში, ანსამბლ “შინის” კონცერტის წინ ვესაუბრეთ. “ქართული ოცნების” მხარდამჭერი ანსამბლის ხელმძღვანელი ზაზა მიმინოშვილი ქალბატონი მაიას ძმია. “შინმა” 24 აგვისტოს ზუგდიდიდან დაიწყო ახალი პროექტი – “ერთი ხმა, რომელიც ემსახურება მოქალაქეს”, – ვიყო ერთად, რომელ პოლიტიკურ პოზიციასაც არ უნდა ვემსახურებოდეთ?”

მაია მიმინოშვილი: – ეს არის საქველმოქმედო კონცერტი, რომელიც ადამიანებს მოუწოდებს ერთად ყოფნისაკენ, თავისუფლებისაკენ, მიუხედავად იმისა, რომელ პოლიტიკურ პოზიციასაც არ უნდა ემსახურებოდნენ და რა არჩევანიც არ უნდა გააკეთონ პირველ ოქტომბერს. არჩევნების დროს, როდესაც თანამდებობაზე ვიყავი, ჩემგანაც იყო ხმების მოზიდვის მოლოდინი, მაგრამ არასოდეს მითქვამს პედაგოგებისთვის, ვისთვის მიეცათ ხმა და ვისთვის არა. ალბათ ამიტომაც არ აღვიქმებოდი “მათი გუნდის” წევრად. საერთოდ რას ნიშნავს გუნდის წევრობა? ყველას გუნდის წევრი ვარ, ვისაც შეუძლია ჩემი საქმიანობა დააფასოს. რაც დღეს ხდება, მსგავსი რამ არ მასხოვს. თითქოს თვალები ამეხილა და სხვა სამყაროში მოხვდი – დაინახე რა დღეშია ხალხი. ეს არის კატასტროფა. პრეზიდენტი, რომელიც თითოეული მოქალაქის დამცველი უნდა იყოს, პირში გუგუნება, არ ხარ ჩემთან, ეი. ჩემი მტერი ხარო. რატომ ვარ მტერი? იმიტომ, რომ ყველაფერი შემოიღია საერთო საქმისათვის და არა ვინმეს პირადი ინტერესებისთვის? ამ ხელისუფლებას მთავარი და მნიშვნელოვანი რამ დაავიწყდა, ისინი ხშირად იმეორებენ ფრაზას “ხალხის სამსახურში”, რას ნიშნავს ეს? თუ ხალხის არჩეული ხარ, მართლა მისი მსახური უნდა იყო. ბატონი ხალხია, ამიტომაც კეთილი ინებონ და სიტყვები შეარჩიონ მასთან და არა ერთ, სათავისოდ გამორჩეულ ჯგუფთან სალაპარაკოდ.

– თქვენი მოწოდება პედაგოგებისადმი, წინასწარჩვენო მოწოდებასავით გახმოვანდა.

– იმის გამო, რომ სამწუხაროდ წინასწარჩვენო ციებ-ცხელება ყველას შეეხო, პოლიტიკისგან შორს მდგომ ადამიანებსაც კი, ნებისმიერი ხმა-მაღალი განცხადება აღიქმება პოლიტიკურ განცხადებად, არადა, სულ არ მინდოდა პოლიტიკური ტონალობა მიმეცა პედაგოგებისადმი ჩემი მიმართვისათვის. მაგრამ მტკივნეულია, როდესაც მასწავლებელი საარჩევნო ხმად, სახელისუფლებო რესურსად განიხილება. მათ დიდი ტვირთი და მინიმალური დაფასება აქვთ, ზემდგომი უწყება მხოლოდ მუქარის ენით ესაუბრება. შველა სჭირდება მთელ ქვეყანას და სწორედ ამიტომ უფლება არ გვაქვს, არ ვიყოთ გულახდილები მთელი ერის წინაშე. სწორედ ამიტომ უნდა მივიღოთ ის გადაწყვეტილება, რაც ნაკარნახევი იქნება არა შიშით, ან ვიღაცის წინაშე ვალდებულებით, არამედ ჩვენი გულისა და გონების კარნახით. მეც თქვენთან ერთად ველი იმ დღეს, როცა პედაგოგის ერთადერთი საზრუნავი კარგი გაკვეთილის დაგეგმვა იქნება. ვეცადოთ, რომ ეს დღე მალე დადგეს. საგამოცდო პერიოდი მიმდინარეობდა და არ მინდოდა ამ პროცესს ხელი შეშლილიყო, ამიტომაც ამ დრომდე ვლუმი.

მ. ლომიძე

საბჭოთა კოეტიპის მუხები

ეს იყო უმოწყალო დრო. დრო, როდესაც ყველა დადგენილი წესი და კანონი იცვლებოდა, როდესაც ხელოვნებასა და სიყვარულს აქტიურად იყენებდნენ პოლიტიკურ თამაშებში.

და მაინც, ისინი ქმნიდნენ და შევარდნათ. სერგეი ესენინი, ვლადიმერ მაიაკოვსკი, ბორის პასტერნაკი – საბჭოთა პოეზიის სამი კორიფე. მათი ქალები და მათი მუხები...

“შენი გმზინიერების ბაზაფხული”

როდესაც ბორის პასტერნაკი და ოლგა ივინსკაია პირველად შეხვდნენ ერთმანეთს, კაცი ცნობილი პოეტი იყო, ქალი – ჯერნალ “ახალი სამყაროს” უმცროსი რედაქტორი. ბორისი 56 წლის იყო, ოლგა – 34.

იმ დროისთვის პასტერნაკი უკვე ათი წლის დაქორწინებული იყო ზინაიდა ნიკოლაევა ნეიგაუზზე. იგი, ფაქტობრივად, ორ ოჯახად ცხოვრობდა.

1949 წლის შემოდგომაზე ივინსკაია დააპატიმრეს – პასტერნაკთან კავშირში დაადანაშაულეს, ცდილობდნენ დაემტკიცებინათ, რომ ბორისი “ინგლისელების აგენტი” იყო...

დაკითხვებზე ოლგა ვსევოლოდოვანამ ვერ შეძლო ორგანოებისათვის პოეტის “ანტისაბჭოთა მოქმედების” შესახებ რამე უწყვიტა. იგი მხოლოდ ამტკიცებდა: “მე იგი მიყვარს”. იმ დროს ქალი ბორის ლეონილოვიჩისგან ფეხმძიმედ იყო. ქალი სასტიკად აწამეს. ერთხელ უგონო მდგომარეობაში მორგში მიიყვანეს – თითქოს შეცდომით... ამის შემდეგ ოლგას მუცელი მოეშალა.

შემდეგ გამოუტანეს განაჩენი – “ში-

ონაკში ეჭვმიტანილ პიროვნებებთან სიახლოვის” გამო საერთო ბანაკებში ხუთი წლით თავისუფლების აღკვეთა მიუსაჯეს. ერთხელ ოლგა შრომა-გასწორებით ბანაკის უფროსის კაბინეტში გამოიძახეს და პასტერნაკის წერილი და მისი ლექსების წაკითხვის საშუალება მისცეს. მათი თან წაღება აკრძალული იყო. მთელი დამე გათენებამდე ოლგა პასტერნაკის ლექსებს ზეპირად კითხულობდა...

1953 წელს ივინსკაია გადასახლებიდან დაბრუნდა. მისი და პასტერნაკის ურთიერთობა აღდგა.

1958 წელს ბორის პასტერნაკს რომანისთვის “ექიმი ჟივაგო” ნობელის პრემია მიანიჭეს. ბოლშევიკებმა აღ-

ნიშნული რომანი “ანტისაბჭოთა” ნაწარმოებად გამოაცხადეს. დაიწვეს პასტერნაკის დევნა, მწერალთა კავშირის რიგებიდან გარიცხეს, მოითხოვნენ, რომ რუსეთიდან წასულიყო... პასტერნაკის სახელით ოლგამ ხრუშჩოვს მონანიების წერილი მისწერა, რომელშიც ბორის ლეონილოვიჩი უარს ამბობდა ნობელის პრემიაზე და რუსეთში დაბრუნებას ითხოვდა. პოეტმა, რომელიც დევნილ დაიღალა, წერილს ხელი მოაწერა. ბორის პასტერნაკი 1960 წელს პერედელინოში გარდაიცვალა. სიკვდილამდე ცოტა ხნით ადრე ოლგა ვსევოლოდოვანასთან შეხვედრებზე უარი განაცხადა, ბრძანა, მასთან მისული ქალი შინ არ შეეშვათ, რადგანაც არ უნდოდა, ოლგასა და მის მუდგულე ზინაიდა ნიკოლაევენს ერთმანეთთან ეჩხუბათ.

ივინსკაიამ ვერ მოახერხა საყვარელ მამაკაცთან გამომშვიდობება, მხოლოდ პანაშვილებზე მოვიდა...

პოეტი და მოცეკვავი

1921 წელს გამოჩენილი აისელორა დუნკანი სსრკ განათლების სახალხო კომისარ ლუნაჩარსკის მიწვევით სსრკ-ში საცეკვაო სკოლის დასაარსებლად ჩავიდა.

ერთ-ერთ წვეულებაზე “ინტერნაციონალის” აკომპანემენტზე იგი თავის გამორჩეულ როლს – თავსაფრთხი ცეკვას ასრულებდა. 26 წლის ესენინი, რომელიც საღამოზე საუკეთესო მეგობარმა ანატოლი მარიენგოვმა ძალით წაიყვანა, თვალმოუშორებლად უყურებდა ცისფერთვალა პუტკუნა ქალს, რომელსაც თმა უღალად შეეღებოდა და წითელ ნახევრად გამჭვირვალე ქიტონში გამოწყობილი თვალისმომტრულად ცეკვავდა.

აისელორამაც შეაძინა ლიაფერთომიანი ახალგაზრდის დაქინებული მხერა. წველი ერთმანეთს გააცნეს...

წვეულებიდან ისინი ერთად წავიდნენ. შეყვარებულები ვერც დიდმა ასაკობრივმა სხვაობამ შეაჩერა, ქალი კაცზე 18 წლით უფროსი იყო, ვერც იმან, რომ აისელორამ საერთოდ არ იცოდა რუსული, კაცმა – ინგლისური...

მას შემდეგ, რაც 1922 წლის აპრილში პარიზში გარდაიცვალა აისელორას დედა, მოცეკვავებ რუსეთიდან დროებით წასვლა გადაწყვიტა.

მას არ უნდოდა ესენინთან განშორება, ამიტომ პოეტს მასთან ერთად ქვეყნიდან გასასვლელი ვიზა რომ მიეღო, წვეილს ქორწინების გაფორმება მოუხდა. ახალგაზრდობის ცოლ-ქმარმა ორი გვარის ტარება მოისურვა – დუნკან-ესენინი. პარიზში ორი ბედნიერი თვის გატარების შემდეგ, სამწუხაროდ, სასიყვარულო იდილიამ დიდხანს არ გასტანა.

სახლვარგარეთ ესენინს ცნობილი მოცეკვავის “დანამატად” იღებდნენ. სერგეი თავს მარტოსულად გრძობდა, ენატრებოდა სამშობლო და ახლოობები, დაეწყო დეპრესია... მწერალმა სმა დაიწყო, მიჯნურებს შორის გამუდმებით სკანდალები იმართებოდა.

1925 წლის 28 დეკემბერს სერგეი ესენინმა ლენინგრადის სასტუმრო “ანგლტერში” თავი ჩამოიხრჩო... პოეტის სიკვდილის შემდეგ 1927 წლის 14 სექტემბერს დუნკანი ტრაგიკულად დაიღუპა – მისი გრძელი შარფი ავტომობილის ბორბლებმა ჩაიხვია, აისელორას კისერში წაეჭირა და გაგუდა... შემქნილი საბედისწერო გარემოების შედეგად, მისი სიკვდილის მიზეზიც დახრწობა გახდა...

მაიაკოვსკი და ლილიჩკა

სწორედ ლილი ბრიკს უნდა უმაღლოდეს დიდი საბჭოთა პოეტი ვლადიმერ მაიაკოვსკი თავის საუკეთესო ლექსებს. უცნაური იყო მათი ურთიერთობა, გაურკვეველი და რაღაც ეტაპზე უიმედოც... პოეტს, რა თქმა უნდა, უყვარდა ეს ქალი. მაგრამ უყვარდა კი მას მაიაკოვსკი?

1915 წლის ივლისში მაიაკოვსკიმ ბრიკების ოჯახი გაიცნო. იგი ლილის უმცროსმა დამ, მომავალში ფრანგმა მწერალმა ელზა ტრიოლემ მიიყვანა შინ. პოეტმა სახლის პატრონებს წაუკითხა თავისი პოემა “ღრუბელი შარვალში”. ელზა ტრიოლე მოგვიანებით იხსენებდა: “ბრიკები აღფრთოვანდნენ და გულით შეიყვარეს პოემა. მაიაკოვსკის სამუდამოდ შეუყვარდა ლილი...” მას შემდეგ პოეტი მთელ თავის შემოქმედებას “ლილიჩკა” უძღვნიდა.

მალე ვლადიმერ მაიაკოვსკი ცოლ-ქმარ ბრიკებთან ერთ სახლში დასახლდა, 1919 წლის მარტში ის და

ლილი ერთად გადავიდნენ მოსკოვში საცხოვრებლად.

თავის მეტყარებში ლილი იურიენა ამბობდა: მას შემდეგ, რაც მაიაკოვსკისთან რომანი გააბა, კანონიერ მუდგულესთან მეგობრული ურთიერთობა ჰქონდა. “მე და ოსვის ინტიმური კავშირი ადარასოდეს გვექონია”, – წერდა ლილი.

ამასთან, 1922 წელს იგი მაიაკოვსკის მიმართაც გულგრილი გახდა, გამუდმებით სხვა კაცებთან აბამდა რომანს, მაიაკოვსკისაც ჰყავდა სხვა ქალები.

პოეტმა ლილი უკანასკნელად 1930 წლის 18 თებერვალს, ცოლ-ქმარ ბრიკების სახლვარგარეთ გამგზავრების წინ ნახა. 15 აპრილს ლილიმ პოეტის თვითმკვლელობის შესახებ დეპეშა მიიღო.

საინტერესოა ის ფაქტი, რომ ცხოვრებაში პოეტის მწველებელმა და მოღალატე ლილი ბრიკმა, რაღაც კუთხით, თავი მის ხსოვნას მიუძღვნა. იგი მაიაკოვსკის ნაწარმოებების გამოცემით დაკავდა, გენდრიკოვის შესახვევში დააარსა მაიაკოვსკის მუხეუმი, მასზე მოგონებებს და სტატიებს წერდა...

